MWO ŠAŠU

LUN

JISUS KRAIST LEUM LAS,

MA

LUK EL ŠIM.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1871.

MWO ŠAŠU LUN JISUS KRAIST LEUM LAS, MA LUK EL ŠIM.

ŠAPTER I.

TU ma puspis umet elos sriki in akšumwosye sie srumsrum ke kutu mao lalalfuñi nu šumwosmwos yuros, 2. oanu elos ši mao nu šes, elos šu ke mutamwauk mi šifwanu liye ā orekma ke kas; 3. ña mụ mwo pe sik tu ña etenu šumwosmwos ma nu kemwu ke mutamwauk nu iñi, tu ña šim nu šum in šumwos, O Teofilus, met kato mwowo si, 4. tu kom fwa etu ma šumwos mao kom lutlut ke met.

5. ¶ Ke len lun Erod, togusa lun Judea, sie met tol ēl Zakaraias, lun len lun Ebaia; ā mutan kīel sie sin an nutin Aaron, ā ēl Elisabet.

6. Ā eltal, payi ye mutal God, fwafwasyis tiu sito in me šap nu kemwu ā manu lun Leum.

7. Ā wañin tulig nataltal, tu Elisabet el mwuskūl; ā eltal matoanu.

8. Ā ma te oru, ke el orek in len lal me orekma lun met tol ye mutun God, 9. oanu manu ma lun met tol, me orekma lal in fureuk me keñ, ke el ilyuk nu in imwen tempel lun Leum.

10. Ã met puspis tukeni elos nu kemwu pre likin umwe pal si ke fureuk me keñ.
11. Ã sie lipufon lun Leum el sikmi nu yurol, ā tu leyut ke lāñ lun me keñ.
12. Ã ke Zakaraias el liye'l, el toninfoñ, ā šañeñ putati nu fwe'l.
13. Ã lipufon el fwak nu sel, Zakaraias kom tiu šañeñ: tu pre lom loñyuk tari; ā Elisabet mutan kīum el tufwa oswe nu šum mwen si; ā kom tufwa pañpañ ēl Jon.
14. Ã kom tufwa eñun ā inšimwowo; ā ma puspis elos tufwa eñun ke el isūsla.
15. Tu el a fwa yok ye mutun Leum, ā el a tiu nim wain ā me nim ku; ā el fwa seseslanu ke Ñun Mutal inšien nine kīel mi.
16. Ã el fwa forok olos la ma puspis tulig nutin Israel nu sin Jeova God lalos.
17. Ã el fwa fwas ye mutun in īun ā ku lun Elaias, tu el fwa forokañ inšien papa nu sin tulig, ā met tiu akos nu ke lalmetmet lun ma payi; in ako met šu ako tari nu ke Leum.
18. Ã Zakaraias el fwak nu sin lipufon, Ña fwa etu ma iñi ke mea? tu ña met matu, ā mutan kīuk el matoe pe.
19. Ã lipufon el tupokoañ, fwak nu sel, Ña Gebriel, šu tu ye mutun God; ā sipe yu mi in kaskas nu šum, ā fwakot kas eñun iñi nu šum.
20. Ã, liye, kom fwa sikas, ā tiu ku in kaskas, nu ke len si ma iñi fwa orek tari, tu kom

silalalfuñi kas luk, ma fwa payikin ke pal lalos.

21. Ã met elos tapnu'lañ Zakaraias, ā lut tu el mutu pat in imwen tempel.

22. Ã ke el fwas liki, el koflanu kaskas nu selos: ā elos etu tu el liye arurumu in imwen tempel: tu el sisis nu selos, ā tiu kas.

23. Ã ma te oru, tu ke len in orekma lal šom tari, el šom nu in lom sel.

24. Ã tukin len iño Elisābet mutan kīel el putete, ā šifwanu mwukin malem limikos, fwakañ, 25. Ou iñi Leum el oru nu sik in kutu len ke El ñetmu nu sik, in es kas mekin sik yurin metu.

26. ¶ Ã ke malem akonkos God sipamu lipufon Gebriel nu sie siti lun Galili, pañpañ Nazaret, 27. nu sin sie mutan tiu tukwe mogul kaseñ nu sin sie met ēl Josef, lun sou lun Devid; ēl mutan si iñi, Meri.

28. Ã lipufon el tuku nu yurol, ā fwak, Paiñ kom, mutan oī mwowo; Leum wi kom; kom inši mwowo yurin mutan.

29. Ã ke el liye, el toninfoñ ke kas lal, ā el šuk inšiel in etu paiñuk iñi.

30. Ã lipufon el fwak nu sel, Meri, kom tiu šañeñ; tu kom konoiok kulañ tari yurin God.

31. Ã, liye, kom tufwa putete, ā fwa isūsla mwen si, ā kom fwa pañon ē JISUS.

32. El tufwa fulat, ā tufwa pañpañ El Mwen nutin Fulat liki nu kemwu: ā Leum

God fwa šuñ nu sel me mutu lun Devid papa tumal.

33. Ã el fwa togusa lun sou lun Jekob ma patpat: ā togusaï lal a tiu wañinla nu tuk.

34. Na Meri el fwak nu sin lipufon, Ma iñi a fuka, tu ña tiu etu met?

35. Ã lipufon el tupokoañ ā fwak nu sel, Ñun Mutal fwa tuku nu fwom, ā ku lun Fulat liki nu kemwu, ā fwa luli komwi; ā ke ma iñi ma mutal kom tufwa isūsla fwa pañpañ Mwen nutin God.

36. Ã liye, Elisabet, ma tuyum, el pe putete ke mwen ke el matu: ā iñi malem akonkos ke'l šu pañpañ mwuskūl.

37. Tu wañin ma koflanu yurin God.

38. Ã Meri el fwak, Liye mutan lun Leum; oru nu sik oanu kas lom. Ã lipufon el šom luk el.

39. ¶ Ã in kutu len iño Meri el tuyuk, ā šilaklek in šom nu yin fwin eol sisik on we, nu in sie siti lun Juda: 40. ā el utyuk nu in lom sin Zakaraias, ā paiñul Ẹlisabet.

41. Ã ma te oru, tu ke Elisabet el loñ paiñuk lun Meri, kitin tulig el srosro inšiel; ā Elisabet el tiñtiñinu ke Ñun Mutal: 42. ā el kaskas ke pusral luḷap ā fwak, Kom inši mwowo yurin mutan, ā inši mwowo fute inšium.

43. Ã fuka ma iñi nu sik, tu nine kīen Leum luk el tuku nu yuruk?

44. Tu, liye, ke pusren paiñuk lom fwasyuk

nu in sreik, kitin tulig el srosro inšiuk ke eñun.

45. Ã inši mwowo el šu lalalfuñi; tu a fwa payikin mao ma fwak nu šum yurin Leum mi.

46. Ã Meri el fwak, Inšiuk kakšakin Leum, 47. ā ñunik eñun ke God Laño luk; 48. tu El liauñ ma pusisel lun mutan kulanšap lal. Tu, liye, tukin ma iñi fwil nu kemwu elos pañon yu inši mwowo.

49. Tu el šu ku, el oru nu sik ma lulap; ā Ẽl mutal.

50. Ã pakomutu lal on selos šu šañeñ sel fwil mi nu ke fwil.

51. El orek ku ke paul; el akfwas elos elik met fulañ ke ma nunku inšielos.

52. El akpusis elosye met ku liki me mutu lalos, ā akfulatye'los šu pusisel.

53. El akkūpye'los šu musinsral ke ma mwo; ā El sipa'loswot met gasrup pusinpo.

54. El kasu met kulanšap lal, Israel; ke esam pakomutu lal, 55. oanu el fwak (nu sin papa tumas) nu sel Ebream, ā nu sin fute'l ma patpat.

56. Ã Meri el mutu yurol akurun malem tolu, ā folokla nu lom sel.

57. ¶ Ã Elisabet pal lal fwol ke el isūsla; ā el oswela mwen si.

58. Ã elos šu apkurun nu sel, a šou lal loñ

fuka Leum el pakomuta'l ma lulap; ā elos oelul eñun ke.

59. Ā ma te oru, tu ke len si akoalkos elos tuku in kosroela tulig; ā elos pañon ēl Zakaraias, oanu ē papa tumal.

60. Ā nine kīel el tupokoañ, ā fwak, Tiu ou iñi; tu a fwa pañpañ ēl, Jon.

61. Ā elos fwak nu sel, Wañinu in sou lom pañpañ ē Jon.

62. Ā elos sisñe nu sin papa tumal, ē šu el luñsel pañpañ ka'l.

63. Ā el siyuk ke tebel lun šim, ā el šim, fwakañ, Ēl Jon. Ā elos nu kemwu lut.

64. Ā kitin misiñi oalul igakla, ā loul tutulla, ā el kaskas, ā kašakin God.

65. Ā šañiñ putati fwe'los nu kemwu šu mutu apnulos eni. Ā kas iñi nu kemwu sulkakin yikelik yin nu kemwu an eol on we Judea.

66. Ā elos nu kemwu šu loñ likiye mao inšielos, fwakañ, Tulig šušu tulig si iñi! Ā pon Leum oelul.

67. Ā Zakaraias, papa tumal, el tiñtiñinu ke Ñun Mutal, ā el polyi fwakañ, 68. Inši mwowo Leum, God lun Israel; tu El tuku ā molūla met sra'l, 69. ā El tulokunak ko in lāñe kit in lom sin Devid met sra'n; 70. oanu el kaskas ke olin met palu mutal lal, šu mutu ke mutamwauk fwalu nu iñi.

71. Tu kut tufwa mol liki met lokwalok las,

ā liki paolos nu kemwu šu sruña kūt: 72. ā in orek pakomutu nu sin papa tumas, ā in esam mwuleuñ mutal lal; 73. kas in fulak ma El tukakunañ nu sin Ebream papa tumas, 74. tu El fwa oru nu šes, ke El es kit la liki met lokwalok las, tu kut tufwa oru nu Sel tiu šañeñ, 75. in mutal ā in ma payi ye mutal, len nu kemwu ke mol las.

76. Ā kom, tulig, fwa pañpañ met palu lun Fulat liki nu kemwu; tu kom fwa šom ye mutun Leum in ako inek lal; 77. in ašuñ lal-metmet lun mol nu sin met lal ke esla ma koluk lalos, 78. ke pakoten kulañ lun God las; ke mao ma lenelik in kosaoe mi tuku nu yuros, 79. in ašī kalem nu selos šu mutu in los ā in ñunin miši, in kol nius nu inek lun misla.

80. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, ā el mutu yin mesis nu ke len si el sikmi nu Israel.

ŠAPTER II.

Ama te oru in len iño tu Sisar Augustas el šap in oaoala fwal e nu kemwu.

2. (Ā orek oaoala iñi met ke Sairinias el leum lun Siria.)

3. Elos nu kemwu šom in oakla nu ke siti lalos.

4. Ā Josep el fwasyuk pe Galili mi, liki siti Nazaret, nu Judea, nu siti lun Devid, pañpañ Betleem, (tu el lun sou ā ka lun Devid,)

5. in oakla oelul Meri mutan kīel kaseñ, el malulap ke tulig.

6. Ã ma te oru, tu ke eltal iño, len fwolnu ke el isūsla.

7. Ã el oswela mwen si umet ā šuñ nuknuk in losolani, ā fili'lye nu nien moño lun kauu; tu wañin an elos on we nu in imwen met fwas.

8. Ã in anša met šeperd elos mutu in ima si, in liauñ un šip lalos ke foñ.

9. Ã liye, lipufon lun Leum el sikmi nu fwelos, ā ma mwowou lun Leum šaromrom apnu' loseni; ā elos šañeñ ma lulap.

10. Ã lipufon el fwak nu selos, Nik komwos šañeñ; tu, liye, ña wis nu šumwos kas mwonu ke eñun lulap, mao fwa nu sin met e nu kemwu.

11. Tu ma isūsla nu šumwos len si iñi, in siti lun Devid, met Laño, šu Leum Kraist.

12. Ã ma iñi akul nu šumwos: Komwos fwa konoiok kitin tulig nuknuk losilye, on nien me moño lun kauu.

13. Ã kitin misiñi wi lipufon ma puspis in kosao elos kakšakin God, ā fwak, 14. Mwolanu sin God, in fulat liki nu kemwu, ā misla yurin met šu el šulūla.

15. Ã ma te oru, ke lipufon elos šom luk elos nu in kosao tari, met šeperd elos kaskas sie sin sie, Lela kut in šom iñi nu Betlehem, ā liye mao ma te oru, ma Leum el oru nu šeš.

16. Ã elos šilaklak in tuku, ā konoiltotal-

ak Meri ā Josep, ā kitin tulig onu yin kau moño we.

17. Ā ke elos liye tari, elos sulkakinelik kas si ma fwak nu selos ke tulig si iñi.

18. Ā elos nu kemwu šu loñ, lut ke ma met šeperd fwak nu selos.

19. Ā Meri el likiye ma nu kemwu ma iñi ā nunkauk ma inšiel.

20. Ā met šeperd elos folokla, oru mwowo ā kakšakin God ke ma nu kemwu elos loñ ā liye, oanu ma fwak nu selos.

21. ¶ Ā ke len oalkos in kosroela ma lun tulig šom tari, elos pañpañ ēl JISUS, oanu ma lipufon oru met putete inšien nine tuk.

22. Ā ke len lun aknasnasye'l la oanu manu lun Moses orek tari, elos wis el nu Jerusalem in fuleuñ nu sin Leum; 23. (oanu ma šim in ma šap lun Leum, Mwen si umet nu kemwu fwa pañpañ el mutal lun Jeova;) 24. ā in orek kiše oanu ma fwak in manu lun Leum, Luo muli sipa, ku mulioa fwus luo.

25. Ā liye, sie met os Jerusalem, ēl Simeon; ā el iñi met payi ā mwo, el šaño akmwoye lun Israel; ā Ñun Mutal on fwel.

26. Ā Ñun Mutal luti nu sel tu el tiu miši met fwa liye Kraist lun Leum tuk.

27. Ā el tuku ke Ñun nu in imwen tempel; ā ke papa nine eltal wis tulig Jisus, in oru nu sel oanu ke manu mu, 28. na el kafsulak in paul, ā ali nu sin God, ā fwak, 29. Leum, iñi

lela met kulansāp lom in šom misla, oanu ke kas lom: 30. Tu mutuk liye mol lom, 31. ma kom akou ye mutun met e nu kemwu; 32. kalem in akkalemye met Pegan, ā ma mwowo lun met Israel lom.

33. Ā Josef ā nine kīel eltal lut ke kutu ma kaskas ke'l.

34. Ā Simeon el ali ke'ltal, ā fwak nu sel Meri nine kīel, Liye, tulig si iñi likiye ke putatla ā tuyuk ma puspis in Israel; ā ke akul si fwa kaskas ko ke; 35. (ā kutlas a fwa fokisye pe ñunum sasla,) tu ma nunku inši puspis fwa sikmi.

36. ¶ Ā sie mutan palu, ē Anna, an nutin Fanuel, lun sruf lun Ašer: el matoanu ā mutu yurin met tumal yiu itkos tukin palsi el mari; 37. ā el kotinmas akurun yiu oaliñulakos, el tiu šom liki imwen tempel, ā el oru nu sin God ke lālo ā pre foñ ā len.

38. Ā pal si'ñinu el ilyuk ā šuñ pe kulu nu sin God, ā kaskas ke'l nu selos nu kemwu šu šano molūla in Jerusalem.

39. Ā ke elos orek ma nu kemwu oanu manu lun Leum tari, elos folokla nu Galili, nu in Nazaret siti lalos.

40. Ā tulig el kapak, ā ku in ñun, seseslanu ke lalmetmet; ā luñ lun God on fwel.

41. ¶ Ā papa nine kīel eltal šom nu Jerusalem yiu nu kemwu nu ke kofwo lun alukela.

42. Ã ke el yitunyuk sie-ñul-luo, elos šomwak nu Jerusalem oanu manu lun kofwo.

43. Ã ke elos orek ma fwol ke len tari, ke elos folokla, tulig Jisus el mutanu Jerusalem; ã Josef ã nine kīel eltal tiu etu.

44. Ã elos šom len si, nunku mu tu el wi unmet si fwas; ã eltalos šukol yurin .sou ã met laltal.

45. Ã ke eltal tiu konoilak, eltal folokla nu Jerusalem in šuk ol.

46. Ã ma te oru, tu tukin len tolu elos konoilok in imwen tempel, mutu infulwe yurin met luti, in loñ olos ã siyuk olos.

47. Ã elos nu kemwu šu loñ ol lut ke lalmetmet ã topuk lal.

48. Ã ke eltal liye'l, eltal lut kakšak: ã nine kīel el fwak nu sel, Mwen efwo kom ku oru ou iñi nu sital? liye, papa tumom ã ña šuk kom ke ašor.

49. Ã el fwak nu seltal. Komtal šuk yu fuka? Komtal tiu etu tu mwo ña liauñ me orekma lun Papa tumuk?

50. Ã eltal tiu etu kas ma el fwak nu seltal.

51. Ã el oelultal tufuki, ã tuku nu Nazaret, ã aksoltal: ã nine kīel el likiye kas iñi nu kemwu nu inšiel.

52. Ã Jisus el šifwanu tufwal in lalmetmet ã matala, ã in luñ lun God ã met.

ŠAPTER III.

KE yiu aksie-ñul-limikos ke Taiberius Sisar togusa, Pontius Pailat el leum lun Judea, ā Erod el tetrark lun Galili, ā Filip met lel el tetrark lun Iturea ā kutu an Trekonitis, ā Laisenias tetrark lun Abilene, 2. ke Annas ā Kaiafas eltal met tol fulat, kas lun God tuku nu yin mesis nu yurol Jon mwen nutin Zakaraias.

3. Ā el tuku nu yin nu kemwu apkurun nu Jordan, in luti baptais lun auliyuk in sisla ma koluk: 4. oanu ma šimusla in buk in kas lun Esaias met palu fwakañ, Pusren sie wowoyuk yin mesis, Komwos in akou inekin Jeova, ā nakul ma šumwos.

5. Infwalfwal nu kemwu fwa nanala, ā eol lulap ā eol sisik fwa akpusisye; ā ma kū fwa akšumwosye, ā ma širuprup fwa akfwelye: 6. ā ikwe nu kemwu fwa liye me mol lun God.

7. Na el fwak nu sin met puspis šu tuku nu yurol tu el baptais elos la, O fwil lun faiper, šu šinšinkakin komwos in šom liki siluñ a tuku?

8. Ke ma iñi, komwos isūs fwako mwo lun auliyuk, ā tiu mutamwauk in fwak inšiumwos, Ebream papa tumas; tu ña fwak nu šumwos, God el ku in orek tulig nutin Ebream ke eot iñi.

9. Ā iñi pe tulaiu on ke okun šaku; ke ma

iñi šak e nu kemwu šu tiu isūs fwako mwo pokiye, ā sisla nu in e.

10. Ā met elos siyuk sel, fwakañ, Ke ma iñi mea kem a oru ?

11. El tupokoañ ā fwak nu selos, el šu koat luo lal, lela lun šuñ nu sel šu wañin ma lal ; ā el šu os me moño nel, lela lun oru ouyape.

12. Na met rošo elos tuke pe in baptais, ā fwak nu sel, Met luti, mea kem a oru ?

13. Ā el fwak nu selos, Komwos tiu es yok liki ma leum el šap nu šumwos.

14. Ā met meun elos pe siyuk sel, fwakañ, Ā mea kem a oru ? Ā el fwak nu selos, Komwos tiu akluñiñye metu, tiu kiap elos la ; ā es me mol lomwos in mwole.

15. Ā ke met elos šano, ā met e nu kemwu nunkauk inšielos ke Jon, el la Kraist, ku sito ?

16. Jon el tupokoañ ā fwak nu selos nu kemwu, Payi ña baptaisi komwos la ke kof ; ā sie a tuku ku liki yu, ña tiu mwo in tulala ea losin faluk lal ; el a fwa baptaisi komwos la ke Ñun Mutal ā e.

17. Pal lal in paul, ā palela fwinpa lal nasnas lanu ; ā fwa aseni wit nu in lom sel, ā el fureuk kulin ma in e kamwul.

18. Ā kutenu ma puspis in me lutlut lal el luti nu sin metu.

19. Ā el kaiyuk nu sel Herod tetrark ke Herodias mutan kīel Filip met lel, ā ke ma nu

kemwu ma koluk ma Herod el oru, 20. el toeni ma iñi nu ke ma nu kemwu tu el kali'-lye Jon nu in prison.

21. ¶ Ã ke met e nu kemwu baptais tari, ma te oru, tu Jisus wi pe baptais, ā ke el pre, kosao igakla, 22. ā Ñun Mutal sikmi nu fwel ke mano oanu mulioa, ā pusra si tuku in kosaoemi ā fwak, Kom Mwen kulu si nutig, Ña inšimwowo kin kom.

23. Ã Jisus el akurun yiu tol-ūul matu ke El mutamwauk in luti, oanu elos nunku, El mwen nutin Josef, šu mwen nutin Hilai, 24. šu mwen nutin Mattat, šu mwen nutin Livai, šu mwen nutin Melkai, šu mwen nutin Janna, šu mwen nutin Josef, 25. šu mwen nutin Matataias, šu mwen nutin Emos, šu mwen nutin Neum, šu mwen nutin Eslai, šu mwen nutin Nagge, 26. šu mwen nutin Maat, šu mwen nutin Matataias, šu mwen nutin Semeai, šu mwen nutin Josef, šu mwen nutin Juda, 27. šu mwen nutin Joanna, šu mwen nutin Resa, šu mwen nutin Zorobebel, šu mwen nutin Saletiel, šu mwen nutin Nirai, 28. šu mwen nutin Melkai, šu mwen nutin Addai, šu mwen nutin Kosam, šu mwen nutin Elmodam, šu mwen nutin Er, 29. šu mwen nutin Jose, šu mwen nutin Eliezer, šu mwen nutin Jorim, šu mwen nutin Mattat, šu mwen nutin Livai, 30. šu mwen nutin Simeon, šu mwen nutin Juda, šu mwen nutin Jo-

sef, šu mwen nutin Jonan, šu mwen nutin Elaiekim, 31. šu mwen nutin Melea, šu mwen nutin Menan, šu mwen nutin Matteta, šu mwen nutin Netan, šu mwen nutin Devid, 32. šu mwen nutin Jesse, šu mwen nutin Obed, šu mwen nutin Booz, šu mwen nutin Salmon, šu mwen nutin Neasson, 33. šu mwen nutin Eminadab, šu mwen nutin Eram, šu mwen nutin Esrom, šu mwen nutin Feres, šu mwen nutin Juda, 34. šu mwen nutin Jekob, šu mwen nutin Aisaak, šu mwen nutin Ebream, šu mwen nutin Tera, šu mwen nutin Nakor, 35. šu mwen nutin Seruk, šu mwen nutin Regu, šu mwen nutin Felek, šu mwen nutin Heber, šu mwen nutin Sela, 36. šu mwen nutin Keinan, šu mwen nutin Arfaksed, šu mwen nutin Šem, šu mwen nutin Noa, šu mwen nutin Lemek, 37. šu mwen nutin Matusala, šu mwen nutin Enok, šu mwen nutin Jered, šu mwen nutin Maleleel, šu mwen nutin Keinan, 38. šu mwen nutin Enos, šu mwen nutin Set, šu mwen nutin Adam, šu mwen nutin God.

ŠAPTER IV.

A JISUS tiñtiñinu ke Ñun Mutal el foloko Jordan mi, ā Ñun kolol nu yin mesis, 2. devil el srifwel ke len añaul. Ā in len iño wañinu ma El mono: ā ke elos šom tari, el musinsral tuk.

3. Ã devil el fwak nu sel, Kom fwin Mwen nutin God, šap eot si iñi in efla bred.

4. Ã Jisus el tupok nu sel, fwakañ, Ma šimusla, Met elos tiu mol ke bred mugenu, tu ke kas nu kemwu lun God.

5. Ã devil, ke el wis el ak nu fwin eol fulat, el luti nu sel kitin misiñi togusaï nu kemwu fwalu.

6. Ã devil el fwak nu sel, Mwol iñi nu kemwu nã fwa šiot nu šum, ã ma mwowo lalos: tu ma etūku nu sik; ã ña šuñ nu sin šu ña luñsik.

7. Ke ma iñi, kom fwin ali nu sik, a fwa lom nu kemwu.

8. Ã Jisus el tupok ã fwak nu sel, Fwala liki yu Setan, tu ma šimusla, Kom ali nu sin Jeova, God lom, ã oru nu sin mugenu.

9. Ã el wis el nu in Jerusalem, ã fili'lye on fwin mañon imwen tempel, ã fwak nu Sel, Kom fwin Mwen nutin God, kom šifwanu sis kom la nu ten.

10. Tu ma šimusla, El šapot nu sin lipufon lal, in karwuñin kom; 11. ã elos fwa tapuk kom wi in paolos, fwin tiu ou iñi kom tufwa kontaye nium ke eot.

12. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, ma fwak, Nik kom srifwe Jeova God lom.

13. Ã ke devil el orek srifwe nu kemwu tari, el šom luk El ke kutu pal.

14. ¶ Ã Jisus el folokla nu Galili ke ku

lun Ñun : ā puñal fwaselik yin nu kemwu apneni.

15. Ā El luti in lolñok lalos, elos nu kemwu kakšakin El.

16. Ā El tuku nu Nazaret, yin El matula we ; ā, oanu manu lal, El ilyuk nu in imwen lolñok ke len sabat, ā tuyuk in rid.

17. Ā šuñ nu sel buk lun Esaias met palu. Ā ke El lakunalik buk, El konoiok on ya ma šimusla, 18. Ñunin Jeova on fwuk tu El ši mwol nu sik in luti mwo šašu nu sin met sigasrup ; El sipe yu la in akkeiela met ašor inšielos, in luti tulala nu sin met kopur, ā in igasla mutun met kun, in tula'los la met kos, 19. in luti yiu mwowo lun Leum.

20. Ā El limani buk, ā siefwil šuñ nu sin met kulanšap, ā mutu. Ā mutalos nu kemwu šu in imwen lolñok elos sui'lye.

21. Ā El mutamwauk in fwak nu selos, Len si iñi ma šimusla iñi payikin in sreumwos.

22. Ā elos nu kemwu orek ma lo ke'l, ā lut ke kas kulañ tuke liki oalul, Ā elos fwak, Ya El iñi tiu mwen nutin Josef ?

23. Ā El fwak nu selos, Payi komwos a fwak kas si iñi matu nu sik, "Met šatal, kom šifwanu unuwe kom la ;" ma kem loñ ma orala in Keperneum, kom ore pe nu yin šum.

24. Ā El fwak, Payinu Ña fwak nu šumwos, An sin met palu tiu as al.

25. Ā Ña fwak ma payi nu šumwos, kotin-

mas ma puspis in Israel ke len lun Elaias, ke kosao kauli yiu tolu ā malem onkos, ke sral lulap yin nu kemwu an ša: 26. ā tiu sipa'l la Elaias nu sin sie selos, tu nu Serepta, mugenu, sie siti lun Saidon, nu sin sie kotinmas.

27. Ā ma puspis leper in Israel ke pal si lun Eliseus met palu; ā wañin sie selos nasnasla, tu Neaman met Siria mugenu.

28. Ā elos nu kemwu in lolñok, ke elos loñ ma iñi, elos tiñtiñinu ke mulat, 29. ā elos tuyuk, ā sisel la liki siti, ā kol ol nu sisken eol sisik siti lalos muša on we, tu elos fwa kupurtowi'lye sisla nu ten.

30. Ā El fwas sasla luk elos, šomla.

31. ¶ Ā El oatu nu Keperneum, siti lun Galili, ā luti nu selos ke len Sabat.

32. Ā elos lut ke ma luti lal; tu kas lal pen.

33. Ā in lolñok met si mutu, šu ñun lun devil fokfok yurol, ā el wowoyuk ke pusra lulap, 34. fwakañ, We! mea kem a oru nu Šum, Jisus lun Nazaret? ya kom tuku in kanaos kem la? ña etu la šuo komwun; sie Mutal lun God.

35. Ā Jisus el kaiyuk nu sel, fwakañ, Nimit kas, ā fwasu luk el. Ā ke devil el siselañ nu infulwe, el fwas luk el, ā tiu akkoluki el.

36. Ā elos nu kemwu lut, ā elos kaskas sie sin sie, fwakañ, Kas šušu iñi, tu ke pen ā ku El šap nu sin ñun fokfok, ā elos fwala liki.

37. Ã puñal fwaselik yin nu kemwu fwal apneni.

38. Ã El tuyuk liki imwen lolñok, ā ilyuk nu in lom sin Saimon. Ã nine kīel mutan kīel Saimon, el mwaiok ma lulap ke mas fwol; ā elos siyuk Sel ke'l.

39. Ã El tu yetal, ā kai mas fwol; ā ma wañinla luk el; ā kitin misiñi el tukakak ā oru nu selos.

40. Ã ke fwatu tili, elos nu kemwu šu met mas yurolos ke kutenu mas wis elos nu yurol; ā El filiye paul fwelos nu kemwu, ā akkei elos la.

41. Ã devil elos pe fwala liki ma puspis, wowoyuk, ā fwak, Kom Kraist Mwen nutin God. A El kai elos ā lela elos in tiu kas; tu elos etu tu el Kraist.

42. Ã ke lenelik El šomla, ā fwas nu yin mesis; ā met elos šok ol, ā tuku nu yurol, ā igol ol, lun tiu šom luk elos.

43. Ã el fwak nu selos, Me orekma luk in luti togusaī lun God nu yin kutenu siti ouyape; tu ke ma iñi pen yu mi.

44. Ã El luti in lolñok lun Galili.

ŠAPTER V.

AMA te oru, tu, ke met elos eok sel'ani in loñ kas lun God, El tu ke lulu Genesaret, 2. ā liye oak sisik lugue on ke lulu: ā met kwa elos srola liki ā olla ok lalos.

3. Ã El sroauk nu in sugo oak, ma lun Saimon, ā siyuk sel, lun kolla kute sisik liki annu. Ã el mutu fwin oaku ā luti nu sin metu.

4. Ã ke El kaskas tari, El fwak nu sel Saimon, Kom kolot liki annu, ā sisla ok lom in kwa.

5. Ã Saimon el tupok ā fwak nu Sel, Met Luti, Kem patur foñ nu len, ā pusinpo: measis, ke kas lom ña siefwil sisla ok.

6. Ã ke elos oru ma iñi tari, elos eal ik puspis: ā ok lalos mišalla.

7. Ã elos ponsitamu met wi alos, šu mutu in sugoe pe oak, tu elos in tuku ā kas'elos. Ã elos tuku, ā nakla oak lugue, oanu tu mutamwauk in tili.

8. Ke Saimon Piter el liye, el putatla nu intel Jisus, fwakañ, O Leum, fwala liki yu, tu ña met koluk.

9. Tu el lut, ā elos nu kemwu oelul, ke ik in kwa ma elos es.

10. Ã ouyape Jemes, ā Jon, mwen nutin Zebedi, šu oelul Saimon. Ã Jisus el fwak nu sel Saimon, Nik kom šañeñ, tu tuk kom fwa kwa met.

11. Ã ke elos wis oak okalos nu fwin meši, elos aliki ma nu kemwu ā fwas tuk ol.

12. ¶ Ã ma te oru ke El mutu in sie siti, liye, sie met aflanu ke musin leper: ke el liye'l Jisus, el fokakinye mutal, ā siyuknu nu Sel

fwakañ, Leum, kom fwin luñšom, Kom ku in ore yu in nasnas.

13. Ã El sralot paul, ā kali'lye, fwakañ, Ña ke, Kom in nasnas. Ã kitin misiñi mas leper wañinla luk el.

14. Ã El kaiyuk nu sel lun tiu fwak nu sin met: ā kom šom, ā luti komyuñ nu sin met tol, ā šuñ kiše ke ma orek kom in nasnas, oanu Moses el šap, in akulin elos ye.

15. Ã puñal yoknu fwaselik ke'l; ā met p-u-s-pis elos tukeni in loñ, ā tu El akkei elos la ke mas lalos.

16. Ã El šifwanu šom nu yin mesis ā pre.

17. ¶ Ã ma te oru ke sie len, ke El luti, tu kutu met Farisi ā met luti lun manu elos mutanu we, šu tuke like an nu kemwu met mutu we lun Galili, ā Judea, ā Jerusalem; ā ku lun Leum os we in akkei elos la.

18. Ã, liye, met elos wis sie met mas matoltol on fwin kūlūs si; ā elos šuk an ya elos in wisalak nu we, ā in liki'lye ye mutal.

19. Ã ke elos koflanu konoiok an elos wis al ak nu we ke met puspis, elos utyuk nu fwin mañon lomwu, ā ko el la nu in lūf si, on fwin kūlūs sisik nu infulwe ye mutal Jisus.

20. Ã ke El liye lalalfuñi lalos, El fwak nu sel, Met, ma koluk lom nunok munas nu šum.

21. Ã met šim ā met Farisi elos mutamwauk in papu, fwakañ. Met šušu si iñi šu kaskas

ko nu ke God? Šu ku in nunok munas ke ma koluk, tu God mugenu?

22. Ã ke Jisus etu nunk'olos, El tupok ā fwak nu selos, Mea komwos pu inšiumwos?

23. Mea fusas liki in fwak, Ma koluk lom nunok munas nu šum; ku in fwak, Tukakak ā fwas?

24. Ã tu komwos fwa etu tu Mwen nutin met ku lal on fwalu in nunok munas ke ma koluk (El fwak nu sin met mas matoltol,) Kom tukakak, ā srukak kūlūs kium, ā fwas nu in lom šum.

25. Ã kitin misiñi el tuyuk ye mutalos, ā srukak ma el on fwe, ā šom nu lom sel, kašakin God.

26. Ã elos nu kemwu lut, ā kakšakin God; ā elos tiñtiñinu ke šañeñ, fwakañ, Kut liye ma šokuruk misiñi.

27. ¶ Ã tukin ma iñi El šom ot, ā liye met rošo, ē Livai, el mutu in imwen rošo: ā El fwak nu sel, Kom fwas tukuk.

28. Ã el aliki ma nu kemwu, tuyuk, ā fwas tuk ol.

29. Ã Livai el oru nu Sel sie kofwo lulap in lom sel: ma puspis sin met rošo, ā sin kutenu met šu oelulos foñla mutu.

30. Ã met šim lalos ā met Farisi elos torkaskas lain met tumal lutlut, fwakañ, Efwo komwos ku moño ā nim yurin met rošo ā met koluk?

31. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Elos šu ku tiu enenu met šatal ; tu elos šu mas.

32. Ña tiu tuku in pañon mu met payi, tu met koluk in auliyuk.

33. Ã elos fwak nu sel, Efwo ku met tumal lutlut lun Jon elos lālo pal puspis, ā orek ali, ā ouyape sin met Farisi ; ā ma lom elos moño ā nim ?

34. Ã El fwak nu selos, Ya komwos ku in orek tulig nutin met pusla in lālo, ke met pusla yurolos ?

35. Ã len a fwa tuku ke met pusla eyela luk elos, ā na elos fwa lālo in len iño.

36. Ã El kaskas pe sie pupulyuk nu selos ; Wañin met likiye ipen nuknuk šašu nu ke nuknuk ma, fwin ou iñi ip šašu mišelik, ā ip šašu tiu fwol nu ke ip ma.

37. Ã wañin met filiye wain šašu nu in šifwa matu ; fwin ou iñi wain šašu foklūlik šifwa matu, ā širorla, ā šifwa mišalšalla.

38. Tu filiye wain šašu nu in šifwa šašu ; ā kemwu a fwa mwo.

39. Ã wañin met šu nim wain matu kitin misiñi el lunsel ma šašu ; tu el fwak, Ma matu mwo liki.

ŠAPTER VI.

AMA te oru ke sabat akluo tukin ma si meta, tu el fwas sasla ima korn si ; ā

met tumal lutlut elos olōīla korn, ā moño, ulle mao in pauolos.

2. Ã kutu sin met Farisi fwak nu selos, Efwo komwos ku oru ma oul in oru ke len sabat?

3. Ã Jisus el tupok nu selos ā fwak, Ya komwos tiu rid ma iñi, ma Devid el oru, ke el musinsral, ā elos šu oelul? 4. fuka el ilyuk nu in lom sin God, ā es, ā moño bred luti, ā šuñ pe nu selos šu oelul; ma oul in moño, tu ma lun met tol mugenu?

5. Ã El fwak nu selos, Tu Mwen nutin met El Leum pe lun sabat.

6. Ã ma te oru ke sie pe len sabat, tu El ilyuk nu in imwen lolñok ā luti: ā iño met si ul lana paul leyut.

7. Ã met šim ā met Farisi elos šano'l, el a la kela ke len sabat; tu elos fwa konoiok ma kou lain ul.

8. Ã El etu nunkolos, ā El fwak nu sin met šu ul lanu paul, kom tuyuk, ā tu infulwe. Ã el tuyuk ā tu.

9. Na Jisus el fwak nu selos, Ña siyuk nu šumwos, la oul ke len sabat in orek mwo, ku in orek koluk? in molūla mol, ku in kana-osla?

10. Ã ke El ñetañ nu selos nu kemwu, El fwak nu sel met si, kom sralot poum. Ã el oru ou iñi; ā paul kela oanu leyenu.

11. Ã elos tiñtiñinu ke mulat; ā elos papu sie sin sie, mea elos fwa oru nu sin Jisus.

12. ¶ Ã ma te oru ke len iño, tu El šom nu fwin eola in pre, ā El mutu foñ fon si in pre nu sin God.

13. Ã ke len El pañon mu met tumal lutlut: ā El šulŭla sie-ñul-luo selos, šu El šuñ ĕlos met šap; 14. Saimon, (šu El šuñ pe El Piter,) ā Andru ma lel, Jemes ā Jon, Filip ā Bartolomu, 15. Mattu ā Tomas, Jemes nutin Alfeus, ā Saimon pañpañ Zelotes, 16. ā Judas ma lel Jemes, ā Judas Iskariot, šu pe met tukakunak.

17. Ã El oelulos oatu, ā tu yin tupaspas, ā ma puspis sin met tumal lutlut, ā elun met lulap si elos tuke liki Judea mi nu kemwu ā Jerusalem, ā fwin we nu mwea mi lun Tair ā Saidoṇ, in loñ ol, ā in kela ke mas lalos; 18. ā elos šu keok ke ñun fokfok; elos kela.

19. Ã elos nu kemwu tukeni sriki in kali'lye: ā ku fwas luk el, ā akkei elos la nu kemwu.

20. ¶ Ã El keyuk mutal nu fwin met tumal lutlut, ā fwak, Inši mwowo komwos met sigasrup; tu togusaï lun God ma lomwos.

21. Inši mwowo komwos šu musinsral iñi; tu komwos fwa kŭp. Inši mwowo komwos šu tuñ iñi; tu komwos fwa isas.

22. Inši mwowo komwos ke met fwa sruñe komwos, ā ke elos fwa sis komwos la luk elos, ā fwa kas ko ke'umwos, ā sisla ĕ'umwos oanu ma koluk, ke Mwen nutin met.

23. Komwos eñun in len si iño, ā srosro ke eñun; tu, liye, mol lulap lomwos in kosao; tu ou iñi papa tumalos oru nu sin met palu met.
24. Ā we nu šumwos šu gasrup! tu komwos es par lomwos met.
25. We nu šumwos šu kūp! tu komwos fwa musinsral. We nu šumwos šu isas iñi! tu komwos fwa ašor ā tuñ.
26. We nu šumwos, ke met e nu kemwu fwa kas mwo ke'umwos! tu ouyape papa tumalos oru nu sin met palu sito met.
27. Ā tu Ña fwak nu šumwos šu loñ, Komwos luñšomwos met lokwalok lomwos, oru mwo nu selos šu sruñe komwos, 28. ali mwo ke'los šu kas ko nu šumwos, ā pre ke'los šu orek koluk lanu nu šumwos.
29. Ā el su pukil kom ke olum kom šuñ pe leyenu nu sel; ā el šu esla nuknuk lik lom, kom tiu igolol in es nuknuk lū pe.
30. Ā šuñ nu sin met nu kemwu šu siyuk šum; ā el šu esla ma lom, kom tiu siefwil siyuk sel ka.
31. Ā oanu komwos luñšomwos met in oru nu šumwos, komwos ore pe oaye nu selos.
32. Tu komwos fwin luñšomwos elos šu luñši komwos, mea kulu lomwos? tu met koluk pe elos luñselos elos šu luñši elos.
33. Ā komwos fwin orek mwo nu selos šu orek mwo nu šumwos, mea kulu lomwos? tu met koluk elos oru ouyape.

34. Ã komwos fwin osroa nu selos fwensok lomwos in es tuk, mea kulu lomwos? tu met koluk elos osroa nu sin met koluk, tu elos fwa es ouyape.

35. Ã komwos luñšomwos met lokwalok lomwos, ã orek mwo, ã osroa, tiu fwensok lom in siefwil es pe tuk; ã me mol lomwos tufwa ma lulap, ã komwos tufwa tulig nutin Fulat liki nu kemwu: tu El kulañ nu selos šu tiu kulu, ã šu koluk.

36. Ke ma iñi komwos pakoten, oanu Papa tumomwos El pakoten pe.

37. Komwos tiu nunok koluk ã a fwa tiu nunok koluk nu šumwos: komwos tiu lusla, ã a fwa tiu lis komwos la: komwos nunok munas, ã a fwa nunok munas nu šumwos.

38. Komwos ašuñ, ã a fwa šiot nu šumwos; srigusrok mwo, tanye, oskoini nu sie, ã kakla, met elos tufwa šiot nu in imwomwos. Tu srigusrok si ma komwos sriki ka, fwa sriki ouyape nu šumwos.

39. Ã El kaskas pupulyuk si nu selos: Ya met kun el ku in kol met kun? Ya eltal tiu putatla nu inluf si?

40. Met lutlut el tiu fulat liki met luti lal: ke lutlut šumwosnu el a fwa oanu met luti lal.

41. Ã efwo kom ku liye kutkut ma on in mutun lium, ã šak ma on in mutom kom tiu etu ka?

42. Fuka kom ku in fwak nu sin met lium, Ma lik, lela ña in esla kutkut ma on in mutom, ke kom šifwanu tiu liye šak ma on in mutom? Kom mwošounkas, met kom sisla šak liki mutom, ā na kom tufwa liye mwo in esla kutkut liki mutun lium.

43. Tu šak mwo a tiu isūs fwako koluk; ouyape šak koluk a tiu isūs fwako mwo.

44. Tu etu šak nu kemwu ke fwako lal. Tu met tiu es fokin fig ke mu, ouyape elos tiu es fokin grep ke kokol.

45. Met mwo el wisla ma mwo liki tatū mwo inšiel: ā met koluk el wisla ma koluk liki tatū koluk inšiel; tu ke ma puspis inšiel oalul kaskas ka.

46. Ā efwo komwos ku pañon yu, Leum, Leum, ā tiu oru ma Ña fwak?

47. Kutenu šu tuku nu yuruk, ā lon kas luk, ā oru mao, Ña fwa luti nu šumwos el oanu šu: 48. El oanu sie met šu muša lom, ā pukin lūāl, ā likiye mao on ten on fwin eot: ā ke kof lapak, ā sronot fuñla ma lulap nu ke lom iño, ā koflanu kususkuk mao, tu muša on fwin eot.

49. Ā el šu loñ, ā tiu oru, el oanu sie met wañin mao on ten el muša lom on fwin fok; sronot fuñla ma lulap nu ke mao, ā kitin misiñi iguri; ā lom iño mišalla ma lulap.

ŠAPTER VII.

KE El kaskas ma iñi nu kemwu tu met in loñ, tuk El utyuk nu in Keperneum.
2. Ã sie senturion met kulanšap lal, šu oi sel, el mas, ã akurun nu miši.
3. Ã ke el loñ ke'l Jisus, el sipaot nu Sel met elder lun met Ju, in pre siyuk Sel lun oatu ã akkei el la met kulanšap lal.
4. Ã ke elos tuku yurin Jisus, elos siyuknu Sel ma lulap, fwakañ, Tu el mwo el šu oru ma iñi ka; 5. tu el luñsel met las, ã el muša imwen lolñok šes.
6. Na Jisus oelulos šom. Ã ke El tiu lūsla liki lomwu, senturion el sipaot met kawuk nu Sel, in fwak nu Sel, Leum, kom tiu lokoluke kom; tu ña tiu mwo tu Kom ilyuk ye kūlūf sik.
7. Ke ma iñi ña tiu nunku tu ña mwo in tuku nu yurum: ã kom fwaknu kas si, ã met kulanšap luk fwa kela.
8. Tu ña pe akos leum, met meun elos akos yu, ã ña fwak nu sin sie, Kom šom, ã el šom; ã nu sin sienu, Kom fwasu, ã el tuku; a nu sin met kulanšap luk, Kom oru ma iñi, ã el oru.
9. Ke Jisus el loñ ma iñi El lut ke'l, ã El šifwanu tapulla, ã fwak nu sin met šu fwas tukol, Ña fwak nu šumwos, Ña tiu konoiok lalalfuñi lulap ou iñi met, mo, tiu in Israel.

10. Ã elos šu sipeyuku, ke foloklanu in lomwu, elos konoiok met kulanšap su mas kelanu.

11. ¶ Ã ma te oru len si tuk, tu El ilyuk nu in sie siti pañpañ Nain; ã met tumal lutlut puspis oelul fwas, ã ma puspis metu.

12. Ã ke El tuku apkurun nu mutun oaoa lun siti, liye, elos wisla met miši liki, mwen si wunu nutin nine kīel, ã el kotinmas; ã ma puspis met lun siti elos oelul.

13. Ã ke Leum liye'l, El pakomutal, ã fwak nu sel, Kom tiu tuñ.

14. Ã El tuku kalye ra: ã elos šu wis el tu. Ã El fwak, Met fwus, Ña fwak nu šum, Tukakak.

15. Ã el šu miši mutu, ã mutamwauk in kaskas. Ã El asalañ nu sin nine kīel.

16. Ã šañeñ tuku nu fwelos nu kemwu; ã elos kakšakin God, fwakañ, Met palu lulap si sikmi nu yuros, ã God tuku nu yurin met sran.

17. Ã puñal iñi fwaselik sasla yin nu kemwu Judea, ã yin nu kemwu apneni.

18. ¶ Ã met tumal lutlut lun Jon elos luti nu sel ke ma nu kemwu ma iñi.

19. Ã Jon ke el pañon mu met tumal lutlut luo el sipa'ltalot nu 'yurin Jisus, fwakañ, Ya kom El šu a fwa tuku? ku kem a šuk sienu?

20. Ke met eltal tuku nu yurol, eltal fwak, Jon Baptist el sipe ketal mu nu yurum, in

fwak, Ya kom El šu a fwa tuku ku kem a šuk sienu ?

21. Ã ke auu si iñi El akkeiela ma puspis ke munas ā mas lalos, ā ke ñun koluk ; ā nu sin ma puspis met kun El ora'los in liye.

22. Na Jisus tupok ā fwak nu seltal, Komtal fwasot, ā luti nu sel Jon ma komtal liye ā loñ ; fuka met kun elos liye, met ul elos fwas, met leper elos nasnas, met siloñkas loñ, met miši molyuk, mwo šašu luti nu sin met sigasrup.

23. Ã inši mwowo kutenu šu tiu tugulkul ke Ñna.

24. Ã ke met šap lun Jon eltal somla, El mutamwauk in kaskas nu sin met ke'l Jon, Mea komwos šom nu yin mesis in liye ? Ya a sugo kususus ke eñu ?

25. Ã mea komwos šom in liye ? Ya met si nukomañ nuknuk fusas ? Liye, elos šu nukomañ nuknuk mwolanu, ā me moño nelos mwo pe, elos mutu in lom sin togusa.

26. Ã mea komwos šom in liye ? Ya met palu ? Aok Ñna fwak nu šumwos, ā yok liki met palu.

27. El iñi, el šu ma šimusla ka, Liye, Ñna sipaot met šap luk, ye mutom, šu fwa akou inek lom ye mutom.

28. Tu Ñna fwak nu šumwos, Yurolos šu mutan isūsla wañin sie met palu yok luk el Jon

Baptist: ā el šu srik liki in togusaï lun God, el yok luk el.

29. Ā met e nu kemwu šu loñ ol, ā met rošo, elos payikin God, in baptaisla tari ke baptais lun Jon.

30. Ā met Farisi ā met manu elos kanaosla papu lun God lain elos, tu elos in tiu baptais ke'l.

31. Ke ma iñi, Ka mea Ña fwa pupulyūki met lun fwil si iñi? ā elos oanu mea?

32. Elos oanu tulig šu mutu niin kutakot, ā pañon mu sie sin sie, ā fwak, Kem nigarara nu šumwos, ā komwos tiu srosro; kem ašor nu šumwos, ā komwos tiu tuñ.

33. Tu Jon Baptist el tuku tiu moño bred tiu nim wain; ā komwos fwak, Devil yurol.

34. Mwen nutin met El tuku moño ā nim; ā komwos fwak, Liye, met kain moño, ā nim wain, kawuk lun met rošo ā met koluk!

35. Ā Lalmetmet el payi ke tulig natal nu kemwu.

36. ¶ Ā sie sin met Farisi el luñsel tu El oelul moño. Ā El ilyuk nu in lom sin Farisi, ā El foñyuñ nu ke tebue.

37. Ā liye, sie mutan in siti, šu koluk, ke el etu tu Jisus el foñyuñ nu ke tebue in lom sin met Farisi, el wis bok in alabaster me akmusra, 38. ā el tu yakul ke niel tuñ, ā mutamwauk in tanla niel ke sruninmit, ā ēla mao ke aun šiufwel, ā ñok niel, ā mwoswela ke me akmusra.

39. Ã ke met Farisi šu šuloimu, liye, el kaskas inšiel, fwakañ, Met si ịñi el fwin met palu El etu šu ā la fuka mutan si iñi šu kalul tu el koluk.

40. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sel, Saimon, kutu ma on sik in fwak nu šum. Ã el fwak, Met Luti, oramu.

41. Sie met kutakot šuñ mao, luo met lal es šumwe mol; sie ke penni lum-foko, ā sie ke lum-ñaul.

42. Ã ke wañin me mol laltal, el nunok munas nu seltal. Ke ma iñi kom fwak nu sik, šu seltal luñši el yok?

43. Saimon el tupok ā fwak, Ña mu el šu el nunok munas yok sel. Ã El fwak nu sel. Payi ma nununku lom.

44. Ã El ella nu sin mutan, ā fwak nu sel Saimon, Ya kom liye mutan si iñi? Ña ilyuk nu in lom šum met, kom tiu si nu sik kof in tanla niuk: ā el tanla niuk ke sruninmit, ā ēla ke aun šiufwel.

45. Kom tiu ñok yu; ā mutan si iñi tukin pal si Ña ilyuk el ñoknu niuk.

46. Kom tiu šuñ šifwa in mwosuela šiufwuk; ā mutan si iñi el mwoswela niuk ke me akmusra.

47. Ke ma iñi Ña fwak nu šum, Ma koluk lal, ma puspis, nunok munas nu sel; tu el luñši ma lulap; ā nu sin šu nunok munas ma sisik, el luñši ma sisik.

48. Ã El fwak nu sel, Ma koluk lom nunok munas nu šum.

49. Ã elos šu oelul foñyuñ nu ke tabel mutamwauk in fwak inšielos, Met šušu si iñi šu nunok munas ke ma koluk pe?
50. Ã El fwak nu sin mutan, Lalalfuñi lom moli kom; kom šom eñun.

ŠAPTER VIII.

AMA te oru tuk tu El fwas nu in siti ā an sisik met mutu we tiu sisla sie, kaskas ā luti mwo šašu lun togusaï lun God: ā sie-ñulluo elos oelul; 2. ā kutu mutan šu kela met ke ñun koluk ā munas, Meri pañpañ Magdalen ā devil itkos šom luk el, 3. ā Joanna mutan kīel Šuza, met tutafpo lun Erod, ā Susanna, ā ma puspis pe, šu oru nu sel ke ma lalos.
4. ¶ Ã ke met puspis elos tukeni, ā tuku nu yurol liki siti nu kemwu, El kaskas ke sie pupulyuk: 5. Sie met takunalik el šom in takunalik fute lal; ā ke el takunalik, kutu putatla nu pupaneku; ā loñya mao, ā mwen yin eñyeñu elos koñla mao.
6. Ã kutu putatla on fwin eot; ā ke kapak, paoala, tu wañin eou ka.
7. Ã kutu putatla nu yin kokol; ā kokol wi kapak, ā puani mao.
8. Ã kutepe putatla nu in fok mwo, ā kapak, ā isūs fwako sie-fok ka. Ã ke El kaskas ma iñi tari, El fwak, El šu sra in loñ lela lun loñ.

9. Ã met tumal lutlut elos siyuk Sel, fwakañ, Mea pupulyuk si iñi ?

10. Ã El fwak, Ma šiot nu šumwos in etu ma foñla lun togusaī lun God : ā nu sin kutenu in pupulyūki ; tu liye elos a tiu liye, ā loñ elos a tiu etu.

11. Ã paiñi ma pupulyuk ; Fute kas lun God.

12. Elos pupaneku elos šu loñ ; na devil el tuku, ā esla kas liki inšielos, tu elos in tiu lalalfūni ā mol.

13. Elos on fwin eot, ke elos loñ, elos es kas ke eñun ; ā wañin oka lalos, kutu pal elos lalalfuñi, ā ke pal mel elos putatla.

14. Ã mao putatla nu ke kokol, ke elos loñ, elos šom, inšie ā gasrup ā eñun ke fwalu sruukeni mao, ā elos tiu išus fwako mwo.

15. Ã mao on in fok mwo, elos šu ke inšielos payi ā mwo, elos loñ kas ā srukie, ā isūs fwako ke moñfusas.

16. Wañin met, ke el akosak lamu, el afwinye mao ye maši, ku filiye ye bed si ; ā el likiye ke sikon lamu, tu elos šu ilyuk fwa liye kalem.

17. Tu wañin mao afwinye a fwa tiu igasla ; ā mwukunla, ā a fwa tiu etauk ā fwaselik.

18. Ke ma iñi komwos liauñ, fuka komwos loñ ; tu kutenu šu os ma lal, a fwa šuñ nu sel ; ā kutenu šu wañin ma lal, fwa esla luk el ma el nunku ma lal.

19. ¶ Iñi nine ā met lel elos tuku nu yurol, ā koflanu utyuk nu yurol ke met puspis.
20. Ā kutu oru nu Sel fwakañ, Nine kīum ā met lium elos tu likin umwe, kenu liye Kom.
21. Ā El tupok ā fwak nu selos, Nine kīuk ā met lik elos šu loñ kas lun God, ā oru mao.
22. ¶ Ā ma te oru ke sie len, tu El wi met tumal lutlut sroauñ nu fwin oaku; ā El fwak nu selos, Lela kut in šom nu leyeno liki lulu. Ā elos kolot.
23. Ā ke elos kol, El motul; ā eñ lulap tumi nu fwin lulu; ā elos seseslanu ke kof, ā šenšenak.
24. Ā elos tuku nu yurol, ā oksa'lak, fwakañ, Met Luti, met luti, kut a miši. Na El tukakak, ā kutuñye eñ ā namwot; ā elos tu misla.
25. Ā El fwak nu selos, Paya lalalfuñi lomwos? Ā elos šañeñ lut, fwakañ sie sin sie, Met šušu met šen! tu El šap nu sin eñ ā kof, ā elos aksol.
26. Ā elos tuku nu yin sin met Gadara, an tulon an Galili.
27. Ā ke El srola nu fwal si, sie met lun siti, devil yurol ma patpat, ā el tiu nukomañ nuknuk, tiu mutu in lom, tu inkulyuku, el šun ol.
28. Ā ke el liye'l Jisus, el wowoyuk, ā putatla ye mutal, ā fwak ke pusra lulap, Mea ña oru nu šum, Jisus, Mwen nutin God fulat

liki nu kemwu? Ña kenu tu Kom tiu ore yu in keok.

29. (Tu el šap ñun fokfok in fwala liki met si. Tu pal puspis el sruki'lye : ā el kopur ke kapinkoslap ā fetter, ā el otalik me kopur, ā devil sipa'l ot nu yin mesis.)

30. Ā Jisus siyuk sel, fwakañ, Ewošoun? Ā el fwak, Lišion: tu ma puspis devil ilyuk nu in el.

31. Ā elos siyuknu nu Sel, lun tiu sipa'los wot nu yin lūāl.

32. Ā un kusro pig lulap si elos moño fwin eola; ā elos siyuknu nu Sel, tu lela elos in utyuk nu in elos. Ā El fule'los la.

33. Na devil elos šom liki met si, ā utyuk nu in piga; ā un pig si elos kasus ma keku yin oatu nu in lulu, ā ma'l.

34. Ke elos šu kitauñ piga liye ma orala, elos kaiñla, ā šom ā fwakak mao nu in siti ā in anu.

35. Na elos šom in liye ma orala; ā tuku nu yurol Jisus, ā konoiok met si, devil šom liki met, el mutu ye nien Jisus, nukomañ nuknuk, ā tiu mwul: ā elos šañeñ.

36. Elos pe šu liye mao fwak nu selos fuka mao el šu devil yurol kela.

37. Na met nu kemwu apneni an sin met Gadara elos siyuknu nu Sel lun fwala luk elos: tu elos šañeñ ma lulap: ā El sroauk nu fwin oaku, ā siefwil folokla.

38. Ã met si šu devil šom luk el met, el siyuknu nu Sel lun mutu yurol: ā Jisus sipa'l-ot, fwakañ, 39. kom folokla nu lom šum, ā fwakak fuka ma lulap ma God oru nu šum. Ã el šomot, ā luti in siti nu kemwu fuka ma lulap Jisus oru nu sel.

40. ¶ Ã ma te oru, tu ke Jisus folokla, met elos eñun in as El; tu elos nu kemwu mutu šan ol.

41. Ã, liye, sie met tuku, ēl Jairus, ā el leum lun lolñok; ā el putatla nu ke nien Jisus, ā siyuknu nu Sel lun tuku nu in lom sel: 42. tu an ·siewunu natal akurun matu yiu sie-ñul-luo, ā el akurun nu miši. Ã ke El šom met elos eok Sel.

43. Ã sie mutan mas ke sa širor yiu sie-ñul-luo, šu kitela ma nu kemwu ma lal ke met šatal, ā elos koflanu akkei el la, 44. el tuku tuk'ol, ā kalye sisken nuknuk lal; a kitin misiñi sa'l širor wañinla.

45. Ã Jisus el fwak, Šu kal yu wi? Ke elos nu kemwu laflafwekin, Piter ā elos šu oelul fwak, Met Luti, met puspis apinkom weni ā eokis kom, ā kom fwak, Šu kal yu wi?

46. Jisus el fwak, Sienu kal yu wi; tu Ña etu tu mwo fwas liki yu.

47. Ã ke mutan liye tu el tiu mwukin, el tuku rarrar, ā putatla ye mutal, el fwak nu Sel ye mutun met nu kemwu, ke ma el kal'-ilye ka, ā fuka el kela kitin misiñi.

48. Ã El fwak nu sel, An, kom eñun, tu lalalfuñi lom orek koun in kela; kom šom in misla.

49. Ke El kaskas, sie met el tuku in lom mi sin leum lun lolñok, fwak nu sel, An nutum miši; tiu lokoluki Met Luti.

50. Ã ke Jisus loñ, El tupok nu sel, fwakañ, Nik kom šañeñ; lalalfuñi mugenu, ā el tufwa kela.

51. Ã ke El tuku nu in lomwu, El lela met in tiu utyuk, Piter, ā Jemes, ā Jon, ā papa ā nine lun tulig elos mugenu.

52. Ã elos nu kemwu tuñ, ā asro'l. Ã El fwak, Nik komwos tuñ; el tiu miši, tu motul.

53. Ã elos isasunkusa nu Sel, etu tu el miši.

54. Ã El lus elos la nu kemwu, ā es paul, ā pañon, fwakañ, Mutan fwus, tukakak.

55. Ã ñunal siefwil tuku, ā kitin mišiñi el tukakak: ā El šap in šuñ ma nel.

56. Ã kīel tumal eltal lut. Ã El kaiyuk nu seltal tu eltal in tiu fwak nu sin met ma orala.

ŠAPTER IX.

NA El pañnōni nu sie met tumal lutlut sieñul-luo, ā šuñ nu selos ku, ā šap ke devil nu kemwu, ā in akkeiela mas.

2. Ã El sipa'los wot in luti togusaï lun God, ā in akkeiela met mas.

3. Ã El fwak nu selos, Komwos tiu es mao

ke fwas, tiu sikal, tiu nuk, tiu bred, tiu muni; tiu kais luo koat.

4. Ã kutenu lom komwos ilyuk nu we, mutu we, ā šom liki.

5. Ã kutenu šu tiu es komwos, ke komwos šom liki siti si iño, fotoñla fok ke niumwos ke sie akul lain alos.

6. Ã elos šomla, ā fwas sasla an met mutu we, luti mwo šašū, ā akkeiela yin nu kemwu.

7. ¶ Ã Erod tetrark el loñ ma nu kemwu ma El oru: ā el toninfoñ, tu kutu fwak, Jon el molyuk yin miše mi; 8. ā kutu, Elaias el sikmi: ā kutenu, sie sin met palu el siefwil molyuk.

9. Ã Erod el fwak, Ña tala šiufwin Jon; ka šu iñi, sin šu ña loñ kutu ma. Ã el kenu liye'l.

10. Ã met šap, ke elos folokla, elos fwak nu Sel ma nu kemwu elos oru. Ã El es elos, ā šom muku yin mesis, an lun siti pañpañ Betsaida.

11. Ã met, ke elos etu, elos fwas tuk ol; ā El es elos, ā kaskas nu selos ke togusaï lun God, ā akkei elos la elos šu enenu in kela.

12. Ã ke len mutamwauk in foñuni, sie-ñulluo elos tuku ā fwak nu Sel, Kom sipaot metu, tu elos fwa šom nu yin met mutu we ā an apneni, ā mutu we, ā es ma nelos; tu kem mutu yin mesis.

13. Ã El fwak nu selos, Komwos šuñ ma nelos. Ã elos fwak, Srukwalun nu bred limikos ā ik lugue mugenu yuros; kut nikin kut a la šom mol me moño nun met iñi nu kemwu.

14. Tu met elos akurun tausan limikos. Ã El fwak nu sin met tumal lutlut, Ora'los in mutu kais lum-ñaul srupin met.

15. Ã elos oru ou iñi, ā ora'los nu kemwu in mutu.

16. Na El es srukwalun nu bred limikos ā ik lugue, ā ñetak nu in kosao, El ali ke mao, ā kunšalik, ā šuñ nu sin met lutlut in filiye ye mutun metu.

17. Ã elos moño, ā nu kemwu kūp; ā elos srukak kuom sie-ñul-luo luin me moño ma on yurolos.

18. ¶ Ã ma te oru, ke El muku pre, met tumal lutlut elos oelul; ā El siyuk selos, fwakañ, Met elos mu, Ñna šu?

19. Elos tupokoañ fwak, Jon Baptist; ā kutu Elaias; ā kutenu mu, sie sin met palu umet el siefwil molyuk.

20. El fwak nu selos, Ya komwos mu šu Ñna? Piter el tupokoañ fwak, Kom Kraist lun God.

21. Ã El kaiyuk nu selos ma lulap, ā šap elos in tiu fwak ma iñi nu sin sienu met; 22. fwakañ, Mwen nutin met keokiuñ ke ma puspis, ā met elder ā leum tol ā met šim elos tufwa sis El la, ā uniye, ā siefwil molyuk len si aktolu.

23. Ã El fwak nu selos nu kemwu, Sienu fwin luñši fwas tukuk, lela lun šifwanu laflafwekun al, ā srukak šaksiñ sugo lal piñanu len, ā fwas tukuk.

24. Tu kutenu met šu luñši laño mol lal tufwa tūla mao: ā kutenu met šu luñši tūla mol lal keik, El iñi tufwa laño mao.

25. Tu mea mwo sin met, el fwin es fwal nu kemwu, ā el šifwanu tūla, ku sisila?

26. Tu kutenu met a fwa mekin sik ā ke kas luk, Mwen nutin met fwa mekin sel ke El a fwa tuku in ma mwowo lal, ā ma lun Papa, ā ma lun lipufon mutal.

27. Ã Ña fwak nu šumwos payi, kutu šu tu iñi, elos tiu pulakin miši nu ke pal si elos liye togusaï lun God.

28. ¶ Ã ma te oru akurun len oalkos tukin kas iñi, El es Piter ā Jon ā Jemes, ā fwasyuk nu fwin eola in pre.

29. Ã ke El pre, mutal ekla, ā nuknuk lal fwosfwos ā šarom.

30. Ã liye, met luo, Moses ā Elaias, eltal oelul kaskas; 31. eltal sikmi in ma mwowo ā kaskas ke miši El tufwa oru nu Jerusalem.

32. Ã Piter ā elos šu oelul toas ke metkel. Ã ke elos ñutalik, elos liye ma mwowou lal, ā met luo šu tu yurol.

33. Ã ma te oru, ke eltal šom luk El, Piter el fwak nu sin Jisus, Met Luti, mwo nu šes in mutanu iñi; ā lela kut in muša lom sra

tolu ; sie šum, ā sie sin Moses, ā sie sin Elaias : el nūkin ma el fwak.

34. Ke el kaskas ou iñi, sie pukunieñ tuku, ā lololosi ; ā elos šañeñ ke elos ilyuk nu in pukunieñ.

35. Ā pusra si tuke liki pukunieñ, fwakañ, El iñi Mwen kulu nutig ; komwos loñ ol.

36. Ā ke pusra šomla tari, Jisus mugenu mutu. Ā elos mwukin mao, ā tiu fwak nu sin sie met in len iño ke mao ma elos liye.

37. ¶ Ā ma te oru, ke len si tuk ke elos oatu fwin eola mi, met puspis elos šun ol.

38. Ā, liye, sie met yurolos el wowoyuk, fwakañ, Met Luti, Ña siyuknu nu sum, kom in ñetañ nu sin mwen nutig ; tu el tulig siewunu nutig.

39. Ā, liye, sie ñun el es el, ā kitin misiñi el wowoyuk ; ā el ora'l lun lulek ā atinfulak ; ā el tupurpurelik, upa in šom luk el.

40. Ā ña siyuknu nu sin met tumom lutlut in sis el la, ā elos koflanu.

41. Ā Jisus tupokoañ fwak, O fwil silalafuñi ā koluk, putaka Ña mutu yurumwos, ā mutañ komwos ? wisi mwen nutom.

42. Ā ke el fwasu devil el sisi'lye nu in foko, ā ora'l lun lulek. Ā Jisus kaiyuk nu sin ñun fokfok, ā El akkei el la tulig, ā siefwil asa'lañ nu sin papa tumal.

43. Ā elos nu kemwu lut ke ku lulap lun God. Ā ke elos nu kemwu lut ke ma nu kem-

wu ma Jisus el oru, El fwak nu sin met tumal lutlut, 44. Lela kas iñi in utyuk nu in sreumwos, tu Mwen nutin met a fwa etūkyuñ nu in pon metu.

45. Ā elos tiu etu kas si iñi, ā mao mwukmwuk ke'los tu elos tiu etu mao: ā elos šañeñ in siyuk Sel ke kas si ino.

46. ¶ Na elos tukeni asiuki sie sin sie, šu selos fwa yok liki.

47. Ā Jisus, etu ma asiuki inšielos, El es sie tulig, ā fili'lye yurol, 48. ā fwak nu selos, Kutenu met šu es tulig si iñi in Ēk el es yu; ā el šu es yu, es El šu sipe yu mi: tu el šu srikliki yurumwos, el iñi fwa yok.

49. Ā Jon el tupokoañ ā fwak, Met Luti, kem liye sie sisla devil in Ēum; ā kem mu lun tiu ou iñi, tu el tiu wi kem fwas.

50. Ā Jisus el fwak nu sel, Nik kom ou iñi nu sel; tu el šu tiu lain kit el wi kit.

51. ¶ Ā ma te oru, ke pal si a fwol a fwa utūkyuk El nu lūñ, El nunkol šumwos in šom nu Jerusalem, 52. ā El sipaot met šap ye mutal: ā elos šom, ā ilyuk nu yin sisik lun met Samaria, tu elos in ako ke'l.

53. Ā elos tiu es El, tu mutal oanu El kenu šom nu Jerusalem.

54. Ā ke met tumal lutlut Jemes ā Jon liye ma iñi, eltal fwak, Leum, kom luñšom tu ketal šap e in tuku in kosaoe mi, ā fur'elos yuk, oanu Elaias el oru met?

55. Ã El tapulla, ã kai'eltal, ã fwak, Komtal tiu etu ñunumtal.

56. [Tu Mwen nutin met el tiu tuku in kanaosla mol lun met, tu in mol elos la.] Ã elos šom nu sienu an sisik.

57. ¶ Ã ma te oru, tu, ke elos fwas ingane-ku, sie met el fwak nu Sel, Leum, ña tufwa fwas tukum yin nu kemwu kom fwas nu we.

58. Jisus el fwak nu sel, Inluf lun fok, ã añ kien mwon 'yin eñyeñu; ã Mwen nutin met wañin an El likiye šiufwel on we.

59. Ã El fwak nu sin sienu, Kom fwas tukuk. Ã el fwak, Leum, lela ña'n šom met ã pukinye papa tumak.

60. Jisus El fwak nu sel, Lela met miši in pukinye met miši lalos: ã kom šom ã luti togusaï lun God.

61. Ã sienu el pe fwak, Leum, ña tufwa fwas tukum; ã lela ña'n šom met šuñ mwilkas nu selos mutu in lom sik.

62. Ã Jisus El fwak nu sel, Met si fwin likiye paul nu ke plau, ã tapulla, el tiu fwol nu ke togusaï lun God.

ŠAPTER X.

TUKIN ma iñi Leum El filiye kutenu met it-ñul pe, ã sipa'los wot kais luo fwas ye mutal nu in siti nu kemwEu ã an,l a fwa šifwanu tuku nu we.

2. Ke ma iñi El fwak nu selos, Payi kapak

masla ma lulap, ã pu met orekma; ke ma iñi komwos pre nu sin Leum lun ma kapak masla, tu El sipaot met orekma nu yin ma kapak masla Lal.

3. Komwos šom; liye, Ña sipe komwos la oanu kosro lam nu yurin kosro wolf.

4. Komwos tiu wis nukin muni, tiu nuk ke fwafasyis, tiu faluk; ã tiu paiñ met inganeku.

5. Ã in kutenu lom komwos ilyuk nu we, komwos fwak met, Misla nu ke lom si iñi.

6. Ã mwen nutin misla el fwin mutu iño, misla lomwos fwa mutu fwe; fwin tiu ou iñi, fwa siefwil foloko nu yurumwos.

7. Ã komwos mutanu in lom si iñi, moño ã nim mao elos ašiot. Tu mwo in šuñ me mol nu sin met orekma. Komwos tiu šom liki lom iñi nu lom iño.

8. Ã in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ã elos es komwos, moño mao ma elos likiye ye mutomwos; 9. ã akkei el la met mas šu mutu we, ã fwak nu selos, Togusaï lun God tuku apkurun nu šumwos.

10. Ã in kutenu siti komwos ilyuk nu we, ã elos tiu es komwos, komwos fwasot nu in inek lun siti si iñi, ã fwak, 11. Aok pukpuk lun siti lomwos, ma fulful ke nius, kem ēlla lain komwos; ã ouyape komwos etenu ma iñi, tu togusaï lun God apkurun nu šumwos.

12. Ã ña fwak nu šumwos, tu in len si iño an Sodom mwo liki siti si iño.

13. We nu šum Koresin! we nu šum Betsaida! tu fwin orek me orek ma lulap in Tair ā Saidon met, ma orek yin šumtal iñi, eltal auliyuk u-met in nuknuk mwa šeñšeñ ā apat.

14. Ã an Tair ā Saidon in ošun mwo liki šumtal.

15. Ã kom Keperneum, ma akfulatye nu in kosao, fwa sisyikla nu in hell.

16. El šu loñ komwos, loñ yu; el šu sruñe komwos, sruña yu; ā el šu sruña yu, sruñ el šu sipe yu mi.

17. Ã it-ñul elos siefwil folokla ke eñun, fwakañ, Leum, aok devil elos akos kem ke Ẽ'um.

18. Ã El fwak nu selos, Ña liye Setan el putatla in kosaoe mi oanu šarom.

19. Liye, Ña šiot nu šumwos ku in loñye fwin serpent ā skorpion, ā ke ku nu kemwu lun lokwalok; ā wañinu ma ku in akkoluki komwos.

20. Ã tu ke ma iñi komwos tiu eñun, tu ñun elos akos komwos; ā tu komwos eñun ke ma iñi, tu ēumwos šimla in kosao.

21. ¶ In auu si iño Jisus el eñun in ñun, ā fwak, Ña kulu nu Šum, O Papa, Leum in kosao ā fwalu, tu Kom mwukin ma iñi liki lalmetmet ā lalkuñ, ā oaliñalik mao nu sin kitin tulig; aok O Papa, tu ou iñi mwo ye mutom.

22. [Ã el forla nu sin met tumal lutlut ā fwak,] Papa tumuk El aš̃i nu Eik ma nu kemwu; ā wañin met etu š̃u Mwen, tu Papa mugenu; ā š̃u Papa, tu Mwen mugenu, ā nu sin š̃u Mwen tufwa fwakulak.

23. Ã El š̃ifwanu tapulla nu sin met tumal lutlut muku ā fwak, Inš̃i mwowo mutalos š̃u liye mao ma komwos liye.

24. Tu Ña fwak nu š̃umwos, ma puspis met palu ā togusa elos kenu liye mao ma komwos liye, ā elos tiu liye; ā in loñ mao ma komwos loñ, ā elos tiu loñ.

25. ¶ Ã, liye sie met manu el tuyuk, ā srifwel, fwakañ, Met luti, mea ña oru tu ña fwa es mol ma patpat?

26. El fwak nu sel, Mea š̃imusla in manu? fuka kom rid?

27. Ã el tupokoañ fwak, Kom luñš̃om Jeova God lom ke inš̃ium kemwu, ā ke ñunum kemwu, ā ke ku lom kemwu, ā ke nunkom kemwu; ā met tulon lom oanu kom š̃ifwanu.

28. Ã El fwak nu sel, Payi ma kom tupok; oru ma iñi, ā kom tufwa mol.

29. Ã ke el luñš̃el š̃ifwanu payikunal, el fwak nu sin Jisus, Ã š̃u met tulon luk?

30. Ã Jisus tupokoañ fwak, Sie met el oatu Jerusalem mi nu Jeriko, el tuku nu yurin met iñunyar, š̃u š̃arukla nuknuk lal, ā kunta'lye ā fili'lye akurun nu miš̃i, š̃omla.

31. Ã ma te oru tu sie met tol el oatu nu in

inek iño ; ā ke el liye'l el fwas alukela nu leyeno.

32. Ã ouyape sie met Livait, ke el mutu iño, el tuku ā ñetañ nu sel, ā fwas alukela nu leyeno.

33. Ã sie met Samaria, ke el fwafwasyis, el tuku yin el mutu we ; ā ke el liye'l el pakomuta'l, 34. ā tuku nu yurol, ā lolūni kinit ke'l, okūye kaki ā wain nu ke, ā fili'lye fwin kosro natal, ā wis el nu in imwen met fwas, ā liye'lañ.

35. Ã lutu ke el šomla, el es akurun kwater si in šuñ nu sin šu liye'lañ, ā fwak nu sel, Kom liye'lañ ; ā kom fwin siefwil es kutepe, ke ña siefwil tuku, ña fwa mol nu šum.

36. Kom nunku šu ka met tolu iñi met tulon lal, šu fwas nu yurin met iñunyar ?

37. Ã el fwak, El šu pakomuta'l, Na Jisus el fwak nu sel, Kom fwasot, ā oru ouyape.

38. ¶ Ã ma te oru ke elos fwafwasyis tu El utyuk nu in sie an sisik met mutu we ; ā sie mutan ē Marta el es El nu in lom sel.

39. Ã sie tāel pañpañ Meri, šu muta pe ke nien Jisus, ā loñ kas lal.

40. Ã Marta el kafofo ke orek ma lulap, ā el tuku nu yurol, ā fwak, Leum, ya kom pulesu tu ma tāik el fili yu wi mugenu in oru ? ke ma iñi kom sipa'l lun kase yu.

41. Ã Jisus el tupok ā fwak nu sel, Marta

Marta, kom nunkauk ā lokolok ke ma puspis: 42. ā sie me enenu; ā Meri el šulūla ma mwo, ma a tiu etūkla luk el.

ŠAPTER XI.

AMA te oru, tu ke El pre in sie an, ke pre tari, sie sin met tumal lutlut el fwak nu Sel, Leum, luti nu šes in pre, oanu Jon el lute pe tumal lutlut lal.

2. Ā El fwak nu selos, ke komwos pre, fwak, Papa tumus šu in kosao, Ē'los oul payi. Togusaï Lalos tuku. Lela Elos luñselos in oru, ou in kosao, ouyape nu fwalu.

3. Kite kit mi me mono piñanu len.

4. Ā nunok munas nu šes ke ma koluk las; tu kut pe nunok munas nu selos nu kemwu šu tiu payi nu šes. Ā tiu kol kit kut in mel; [tu es kitla liki ma koluk.]

5. Ā El fwak nu selos, Šu šumwos fwa sie met kawuk lal, ā fwa šom nu yurol infulwin foñ, ā fwak nu sel, Met kawuk, ši nu sik srukwal tolu; 6. tu sie met kawuk luk ke el fwafwasyis tuku nu yuruk, wañin nu ma ñ'un likiye ye mutal.

7. Ā el šu lomwu fwa tupokoañ ā fwak, Kom tiu lokoluki yu; mutun oaoa kauli, ā tulig nutig elos on yuruk fwin kūlūs; Ña koflanu tukakak in šiot nu šum.

8. Ña fwak nu šumwos, El fwin tiu tukakak ā šuñ nu sel tu el met kawuk lal, ā tu ke

siyuknu siyuknu el tufwa tukakak ā šuñ nu sel yikas el enenu.

9. A ña fwak nu šumwos, Siyuk, ā a fwa šiot nu šumwos; šuk, ā komwos tufwa konoiok; tomwolak, ā a fwa igasla nu šumwos.

10. Tu elos šu siyuk es; ā el šu šuk konoiok; ā nu sin šu tomwolak a fwa igasla.

11. Sie mwen el fwin siyuk bred sin sie šumwos šu papa, ya el fwa šuñ eot nu sel? ku el fwin siyuk ik, ya el fwa šuñ serpent nu sel in aolla, ik?

12. Ku el fwin siyuk atro, ya el fwa šuñ skorpion nu sel?

13. Ke ma iñi komwos met koluk fwino etu in šuñ ma mwowo nu sin tulig nutumwos; fuku ma yoknu Papa tumomwos šu in kosao a fwa šuñ Ñun Mutal nu selos šu siyuk sel.

14. ¶ Ã El sisla devil liki, ā El sikas. Ã ma te oru, ke devil el šom liki, ma sikas el kaskas; ā met elos lut.

15. Ã kutu selos fwak, El sisla devil like ke Beelzebul leum lun devil.

16. Ã kutenu srifwel, elos siyuk Sel akul si in kosaoe mi.

17. Ã El etu nunkolos ā fwak nu selos, Togusaï nu kemwu šifwanu aes tufwa wañinla; ā lom šifwanu aes iguri.

18. Ouyape Setan el fwin šifwanu aes, fuka togusaï lal tufwa tu? tu komwos mu Ña sisla devil liki ke Beelzebul.

19. Ã Ña fwin sisla devil liki ke Beelzebul, ke šu mwen nutomwos sis elos la? ke ma iñi elos tufwa met nununku lomwos.
20. Ã Ña ke kufin paul God fwin sisla devil liki, payi togusaï lun God tuku nu yuromwos.
21. Ke met ku šifweni me meun el liauñ lom sel, ma lal on misla: 22. ã ke sie ku luk el tuku nu fwel, a kutñu'l la, el esla luk el nu kemwu me meun lal ma el lalalfuñi ke, ã kitelik ma el es.
23. El šu tiu wi yu el lain yu; el šu tiu wi yu wiseni el luselik.
24. Ke ñun fokfok fwala liki met si, el fwafwasyis sasla an paoala, šuk moñla; ã tiu nu konoiok, el fwak, Ña fwa folokla nu lomsik yin ña fwas we mi.
25. Ã ke el tuku, el konoiok la imom ã yinla.
26. Na el šom, ã es kutenu ñun itkos koluk luk el; ã elos ilyuk ã mutu we: ã ma tuk lun met si iñi koluk liki ma meta.
27. Ã ma te oru, ke El kaskas ma iñi, sie mutan yurin met puspis tukeni el srukak pusral, ã fwak nu Sel, Inši mwowo inšien su oswe kom la, ã mutun titi ma kom titi ka.
28. Ã El fwak, Aok, mwo pe elos šu loñ kas lun God, a liauñ mao elos inši mwowo liki.
29. ¶ Ã ke met puspis tukeni tiñtiñi, El mutamwauk in fwak, Fwil si iñi fwil koluk.

Elos šuk sie akul; ā wañin akul fwa šiot nu ka, tu akul si lun Jonas met palu.

30. Tu oanu Jonas el sie akul nu sin met Nineva, ouyape Mwen nutin met fwa nu sin fwil si iñi.

31. Kosoa yin eur el fwa tuyuk yin ošun yurin met lun fwil si iñi, ā lus elos la; tu el tuku yin tafwun fwale mi in loñ lalmetmet lun Solomon; ā liye, sie yok luk el Solomon mutu iñi.

32. Met Nineva elos tufwa tuyuk in ošun yurin fwil si iñi, ā fwa lusla mao: tu elos auliyuk ke ma luti lun Jonas; a, liye, sie yok luk el Jonas mutu iñi.

33. Ā wañin met, ke el akosyuk lamu, el filiye niin mwukma, tiu ye tup si, tu on fwin sikon lamu, tu elos šu utyuk fwa liye kalem.

34. Kalem lun mano muta: ke ma iñi ke mutom mwo, monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem; ā ke koluk, monum pe tiñtiñinu ke los.

35. Ke ma iñi liauñ tu kalem ma in kom a tiu los.

36. Ke ma iñi fwin monum nu kemwu tiñtiñinu ke kalem, wañin an los ke, ma nu kemwu fwa tiñtiñinu ka kalem, oanu ke lam akkalemye kom mwo.

37. ¶ Ā ke El kaskas, sie met Farisi siyuknu sel lun oelul moño; ā El utyuk nu lū, ā foñyuñ.

38. Ã ke met Farisi liye, el lut tu El tiu tanla met moño tuk.

39. Ã Leum el fwak nu sel, Iñi komwos met Farisi orek likin kup ã pulet in nasnas; ã inšiumwos tiñtiñinu ke kanaosten ã koluk.

40. Komwos lalfon, ya El šu orek ma lik El tiu orek ma lũ pe ?

41. Mwo tu komwos šuñ me pakomutu ke kutu ma os yurumwos; ã, liye, ma nu kemwu fwa nasnas yurumwos.

42. Ã we nu šumwos met Farisi: tu komwos aksieñulye mint ã ru, ã šak keñ kemwu, ã aksitoiyela ma nununku ã luñ lun God: mwo tu komwos in oru ma iñi, ã tiu sisla ma iño.

43. We nu šumwos met Farisi! tu komwos luñšomwos me mutu fulat in lolñok, ã paiñ niin kitakot.

44. We nu šumwos [met šim ã met Farisi mwosounkas!] tu komwos oanu luf kiin mas, wañin akulinye, ã met šu fwafwasyis fwe elos tiu etu mao.

45. Na sie sin met manu el tupok ã fwak nu Sel, Met Luti, ke kas si iñi kom kas ko pe ke's.

46. Ã El fwak, We nu šumwos pe, met manu! tu komwos likiye mao fwin met ma toas lanu in wis, ã komwos šifwanu tiu kal ma elos wis ke sie kufin poumwos.

47. We nu sumwos! tu komwos muša in-

kulyuk lun met palu, ā papa tumomwos elos on'elos la.

48. Ke ma iñi komwos orek ma lo tu komwos mu payi me orekma lun papa tumomwos: tu payi elos on'elos la, ā komwos muša inkulyuk lalos.

49. Ke ma iñi pe lalmetmet lun God fwak, Ña tufwa sipaot met palu ā met šap, nu selos, ā kutu selos elos tufwa uniye ā kolyaï.

50. Tu sa lun met palu nu kemwu ma širor ke mutamwauk fwalu nu iñi, fwa siyuk fwil si iñi ka; 51. sa lun Ebel mi nu ke sa lun Zakaraias, šu miši infulwin lañ ā tempel: Payinu Ña fwak nu šumwos, a fwa siyuk fwil si iñi ke mao.

52. We nu šumwos met manu! tu komwos esla ki lun lalmetmet; komwos šifwanu tiu ilyuk, ā elos šu ilyuk komwos igulye.

53. Ā ke El kaskas ma iñi nu selos, met šim ā met Farisi elos mutamwauk in ora'l ma lulap, ā in akmu lun kaskas ke ma puspis; 54. elos mutu šan ol, ā šuk in srukie kutu ma ke oalul, tu elos fwa kas lain ul.

ŠAPTER XII.

INFULWIN pal sa, ke met puspis nu puspis elos tukeni, oanu tu elos loñye sie sin sie, El mutamwauk umet in fwak nu sin met tumal lutlut, Komwos liauñ me pulolak lun met Farisi, ma mwošounkas.

2. Tu wañin kutu ma afwin ma a fwa tiu igakla; ā mwukin, ma a tiu etauk.

3. Ke ma iñi, kutenu ma komwos kaskas in los a fwa loñ in kalem: ā ma kaskas nu in sre in fukil a fwa fwakak fwin mañon lomwu.

4. Ā Ña fwak nu šumwos met kawuk luk, Nik komwos šañeñ selos šu uniye mano, ā tuk wañin kutenu ma elos ku in oru.

5. Ā Ña lûti nu šumwos šu komwos fwa šañeñ: Komwos šañeñ Sel, šu tukin pal si El uniye El ku in sisla nu in hell; aok, Ña fwak nu šumwos, komwos šañeñnu Sel.

6. Ya tiu kuko kitin mwon sisik limikos ke kitin muni luo, ā sie selos tiu mulkunla ye mutal God?

7. Aok tu aun šiufwomwos nu kemwu oa-oala. Ke ma iñi nik komwos šañeñ; komwos mwo liki mwon sisik puspis.

8. Ouyape Ña fwak nu šumwos, kutenu met šu tufwa fwak yu yuk ye mutun met, Mwen nutin met el tufwa fwakulak ye mutun lipufon lun God.

9. Ā el šu lafwekin yu ye mutun met, fwa lafwekunal ye mutun lipufon lun God.

10. Ā el šu kaskas sie kas lain Mwen nutin met, a fwa nunok munas nu sel: ā el su kaskas ko lain Ñun Mutal a fwa tiu nunok munas nu sel.

11. Ā ke elos wis komwos nu niin lolñok, ā nu niin leum sisik, ā ma ku, komwos tiu nun-

kauk fuka ā mea ma komwos tufwa tupok, ku ma komwos tufwa fwak; 12. tu Ñun Mutal el fwa luti nu šumwos ke auu ša, ma mwo komwos tufwa fwak.

13. ¶ Ā sie sin un met el fwak nu selos, Met Luti, kom fwak nu sin ma lik, tu el wi yu kitelik mwurinpunu.

14. Ā El fwak nu sel, Met šu ore yu met nununku, ku met kitelik nu šumtal?

15. Ā El fwak nu selos, Komwos liauñ ā sismouk ma rapku; tu mol lun met tiu ke ma puspis ma lal.

16. Ā El kaskas sie pupulyuk nu selos fwakañ, Fwal sin sie met gasrup kapak ma puspis: 17. ā el nunkauk inšiel, fwakañ, Mea ña fwa oru, tu wañin an ña likiye ma kapak luk on we?

18. Ā el fwak, Ña fwa oru ma iñi; Ña tufwa kanaosla imwen ma kapak luk, ā muša yok liki; ā iño ña tufwa filiye nu kemwu ma kapak luk ā ma luk.

19. Ā ña tufwa fwak nu sin ñunik, Ñunik, ma puspis ma lom on nu ke yiu puspis; es moñla lom, moño, nim ā eñunak.

20. Ā God fwak nu sel, Kom lalfon, foñ si iñi elos siyuk šum ke ñunum: na lun šu ma iño, ma kom likiye?

21. Ou iñi el šu likiye ma lal ke'l šifwanu, ā tiu gasrup nu ke'l God.

22. Ā El fwak nu sin met tumal lutlut, Ke

ma iñi Ña fwak nu šumwos, Komwos tiu nunkauk ke mol lomwos, ma komwos fwa moño; tiu ke monumwos, ma komwos a nukomañ.

23. Mol mwo liki me moño, ā mano mwo liki nuknuk.

24. Komwos nunkauk mwon reven; tu elos tiu takunalik tiu kosrōni; wañin lom sin ma lalos ā sin ma kapak; ā God kiti nu selos: ā fuka komwos a yok ā mwo liki mwon?

25. Ā šu šumwos ke nunkauk el fwa aklūsye ke sie kubit?

26. Ke ma iñi komwos fwin tiu ku in oru kutu ma ke ma sisik, efwo komwos ku nunku ke kutenu?

27. Komwos nunku ke kiuf, elos kapak fuka: elos tiu orekma, elos tiu isap; ā Ña fwak nu šumwos, tu Solomon in nu kemwu ma mwowou lal el tiu yinla oanu sie selos.

28. Na God el fwin akkapye ma ouiñye, ma on in ima si misiñi, ā lutu sisla nu in fwunyou; mea yok El tufwa nukom komwos yuñ, O komwos lalalfuñi ma sisik?

29. Ā komwos tiu šuk ma komwos a moño, ā ma komwos a nim, ā komwos tiu fosña.

30. Tu metu lun fwal nu kemwu elos šuk ke ma iñi; ā Papa tumomwos El etu tu komwos enenu ma iñi.

31. Ā mwo tu komwos šuk togusaï lun God; ā ma iñi nu kemwu tufwa šiot pe nu šumwos.

32. Nik komwos šañeñ, u sisik; tu Papa tumomwos El kenu šiot togusaï nu šumwos.

33. Komwos kuko ma lomwos, ā kitala me pakomutu: komwos orek nu šumwos nukin muni ma tiu matula, ma mwowo in kosao ma a tiu wañinla, yin wañin met pusupas utyuk nu we, ā mwotil tiu akkoluki.

34. Tu yin ma mwowo lomwos on we, iño pe inšiumwos fwa on we.

35. ¶ Lela komwos in loseni kapinšiomwos, ā lam lomwos in fururiuk; 36. ā komwos šifwanu oanu met šu mutu šano leum lalos, ke el šom nu ke akonkon tuku; tu ke el tuku ā tomwolak, elos šilaklak in igasla nu sel.

37. Inši mwowo met kulanšap iño, šu ke leum tuku el fwa konoiok la šano. Payinu ña fwak nu šumwos, el a fwa losi'lye, ā ora'los in foñyuñ nu ke tebue, ā el tufwa tuku ā kulanšap alos.

38. Ā el fwin tuku in šano akluo, ku tuku in šano aktolu, ā konoiolosyuk ou iñi, inši mwowo met kulanšap iño.

39. Ā etu ma iñi, tu met kato el fwin etu auu šu met pusupas a tuku, el tufwa šano, ā in tiu pulesu lom sel in mušalla.

40. Ke ma iñi komwos in ako pe; tu Mwen nutin met el tuku auu si ke komwos tiu nunku.

41. ¶ Na Piter el fwak nu Sel, Leum, kom

kaskas pupulyuk si iñi nu ke's, ku nu ke kewanu ?

42. Ã Leum fwak, Na šu met tutafpo mwo ā lalmetmet, šu leum lal el tufwa ora'l lun liauñ sou lal, in ašuñ nu selos me moño nelos ke pal mwo si ?

43. Inši mwowo met tutafpo iño, šu leum lal ke el tuku el fwa konoiok in oru ou iñi.

44. Payi Ña fwak nu šumwos, el a fwa ora'l lun liauñ ma nu kemwu ma lal.

45. Ã met kulanšap iño el fwin fwak inšiel, Leum luk patlanu in tuku ; ā el fwa mutamwauk in poukol met kulanšap mogul ā mutan, ā in moño ā nim, ā in srui ; 46. Leum lun met kulanšap iño el tufwa tuku in len si ke el tiu šan ol, ā in auu si ke el tiu etu, ā el a fwa otalalik ā a fwa likiye ma lal yurin ma silalalfuñi.

47. Ã met kulanšap iño, šu etu ma luñši lun leum lal, ā tiu ako, ā tiu oru ma luñši lal, tufwa poukol ka puspis.

48. Ã el šu tiu etu, ā oru ma puspis ke popo, tufwa poukol ka pu. Tu nu sin šu ašuñ ma lulap, tufwa šuk ma lulap ke'l ; ā nu sin šu met filiye ma puspis yurol elos tufwa siyuk yok liki ke'l.

49. ¶ Ña tuku in sis e nu fwalu ; ā mea Ña luñsik, fwin ma tanak iñi ?

50. Ã sie baptais luk in baptaisla ka ; ā fuka Ña keokiuñ nu ke pal si orek tari !

51. Ya komwos nunku tu Ñna tuku in sipaot misla nu fwalu? Ñna fwak nu šumwos, Mo; tu in eselik.

52. Tu tuko met limikos in sie lom elos eselik, tolu lain luo, ā luo lain tolu.

53. Papa tufwa eselik lain mwen, ā mwen lain papa; nine lain an, ā an lain nine; sienu nine lain sienu an, ā sienu an lain sienu nine.

54. ¶ Ā el fwak pe nu sin un met si, Ke komwos liye pukunieñ si sikyuk kepin kosao, kitin misiñi komwos fwak, lañ kakla; ā ma ouyape.

55. Ā ke eñ eur tu mi, komwos mu, Tufwa fwol: ā tufwa ouyape.

56. Komwos mwošounkas, komwos ku in etu mutun kosao ā fwalu; ā fuka tu komwos tiu etu pal si iñi?

57. ¶ Āok, ā efwo komwos ku šifwanu tiu nunkauk kutu ma payi?

58. Ke kom wi met añañ lom fwas nu sin leum sisik, ke fwas ineku, kom sriki ma lulap tu el in tula kom la; fwin tiu ou iñi el fwa wis kom nu sin met nununku, ā met nununku el fwa es kom yuñ nu sin met rošo, ā met rošo el sis kom yuñ nu in prison.

59. Ñna fwak nu šum, kom koflanu fwala liki, nu ke pal si kom šuñ mol nu ke kitin muni sisik utuko.

ŠAPTER XIII.

KUTU met mutaiñi ke pal si iño šu fwak nu Sel ke met Galili, sa'n šu Pailat el toeni nu ke kiše lalos.

2. Ã Jisus tupokoañ fwak nu selos, Ya komwos nunku mu tu met Galili iñi elos koluk liki met Galili nu kemwu, tu elos keokiuñ ke ma iñi?

3. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa miši ou iñi.

4. Ku elos met sie-ñul-oalkos imwen šan Sailoam putatla nu fwe, ã on'elos la, Ya komwos nunku mu tu elos koluk liki met nu kemwu šu mutu Jerusalem?

5. Ña fwak nu šumwos, Mo: tu komwos fwin tiu auliyuk, komwos nu kemwu tufwa miši ou iñi.

6. ¶ El kaskas pe pupulyuk si iñi; Sie met el eoki šak fig in ima fain si lal; ã el tuku ã šuk fwako ka, ã tiu konoiok.

7. Na el fwak nu sin met liauñ ima fain si lal, Liye, yiu tolu iñi ña tuku in šuk fwako on wulin šak iñi, ã tiu konoiok; kom pokiye mao; efwo el ku akkoluki foko?

8. Ã el tupokoañ fwak nu Sel, Leum lela in on ke yiu si iñi pe, nu ke pal si ña fwa pukpuk apneni, ã šuñ fok mwo nu ke; 9. ã el fwin isūs fwako, tari: ã fwin wañin, tuko kom tufwa pokiye mao.

10. ¶ Ã El luti in sie imwen lolñok ke len sabat.

11. Ã, liye, sie mutan iño el mas ke ñun munas yiu sie-ñul-oalkos, ā el foiñyuk, ā el koflanu šifwanu keyuk.

12. Ã ke Jisus liye'l, El pañnol mu, ā fwak nu sel, Mutan, mas lom tulala liki kom.

13. Ã El filiye paul fwel; ā kitin misiñi el šumwoselik, ā kakšakin God.

14. Ã leum lun lolñok el tupokoañ ke mulat, tu Jisus akkei el la ke len sabat, ā el fwak nu sin metu, Len onkos len orekma lun metu; ke ma iñi komwos tuku in len iño in kela, ā tiu ke len sabat.

15. Na Leum tupok nu sel, ā fwak, Mwošounkas, ya komwos nu kemwu ke len sabat tiu tulala kau mogul natal ku ass liki an el moño we, ā kolol nu yin el nim kof we?

16. Ya tiu mwo tu mutan si iñi, an nutin Ebream, šu Setan el loseni, liye, yiu sie-ñul-oalkos iñi, in tula'l la liki me kopur iñi ke len sabat?

17. Ã ke El fwak ma iñi tari, met añañ lal nu kemwu elos mekin; ā met e nu kemwu elos eñun ke mwo nu kemwu ma El oru.

18. ¶ Na El fwak, Togusaï lun God oanu mea? pupulyuk šu Ña tufwa polyauk ka?

19. Ma oanu futin mustard si, ma met si es, ā sisla nu in kolkol lal; ā ma kapak, ā tufwa

šak lulap; ā mwon yin eñyeñu elos mutu fwin lešak ka.

20. ¶ Ā El siefwil fwak, Ke pupulyuk šu Ña fwa polyauk togusaï lun God?

21. Ma oanu me pulolak, ma mutan si es ā mwukin nu in me srigusrok flour tolu, nu ke pal si ma nu kemwu pulolak.

22. ¶ Ā El fwas sasla siti ā an sisik met mutu we, luti, ā fwafwasyis nu Jerusalem.

23. Na sie el fwak nu Sel, Leum, ya met pu fwa mol? Ā El fwak nu selos, 24. Komwos kaifwauñ in ilyuk nu in mutun oaoa ousriksrik; tu Ña fwak nu šumwos, ma puspis elos sriki in ilyuk, ā koflanu.

25. Ke met kato el tuyuk, ā kaliye mutun oaoa tari, ā komwos mutamwauk in tu likin umwe, ā in tomwolak sruñul, fwakañ, Leum, Leum, igasla nu šes; ā el tufwa tupok ā fwak nu šumwos, Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi.

26. Na komwos tufwa mutamwauk in fwak, Met kem moño ā nim ye mutom, ā met kom luti in inganek las.

27. Ā El tufwa fwak, Ña fwak nu šumwos, Ña tiu ete komwos an komwos tu we mi; fwala liki yu, Komwos nu kemwu šu orek ma koluk.

28. Iño tufwa tuñnu ā ñañorñor in mwusi, ke komwos tufwa liye Ebream ā Aisaak, ā Jekob, ā met palu nu kemwu, in togusaï lun God, ā komwos sisila liki.

29. Ã elos tufwa tuku yin kutulap tu we mi, ā yin roto tu we mi, ā yin epuñ tu we mi, ā yin eur tu we mi, ā fwa foñyuñ yin tebue in togusaï lun God.

30. Ã, liye, masi tuko elos fwa metla, ā masi meta elos fwa tukla.

31. ¶ Ã len si iñi kutu sin met Farisi tuku, fwak nu Sel. Kom tuyuk liki, ā fwasot; tu Erod el kenu uni kom wi.

32. Ã El fwak nu selos, Komwos fwasot, ā fwak nu sin alopeksi'ño, Liye, Ñna sisla devil liki, ā Ñna akkeiala misiñi ā lutu, ā len si aktolu Ñna orek tari.

33. Ã mwo tu Ñna fwafwasyis misiñi, ā lutu, ā mwulila: tu ma koflanu oru tu met palu uniye likin Jerusalem.

34. O Jerusalem, Jerusalem, šu uniye met palu, ā tuñ lalos šu sipeyuku nu šum; fuka pal puspis Ñna luñsik šuloini tuliġ nutum nu sie, oanu mwonyen el šuloini trokrok natu ye paul, ā komwos siluñši!

35. Liye, lom šum on wañin karwuñinye: ā payi Ñna fwak nu šumwos, Komwos tufwa tiu liye yu tuk, nu ke pal si ke komwos a fwak, Inši mwowo el šu tuku in Ẽl Leum.

ŠAPTER XIV.

AMA te oru, tu ke El utyuk nu in lom sin sie leum lun met Farisi in moño bred ke len sabat, elos šan ol.

2. Ã liye, sie met ye mutal šu mas pulunsron.

3. Ã Jisus el tupokoañ fwak nu sin met manu ā met Farisi, fwakañ, Ya oul ku tiu oul in kela ke len sabat?

4. Ã elos misla. Ã El as al, ā akkeiel la, ā lela lun šom; 5. ā tupok nu selos, fwakañ, Šu šumwos ass nata ku kau mogul putatla nu inluf si, ā el tiu šilaklak in sruklulak ke len sabat?

6. Ã elos koflanu siefwil tupokoañ nu sel ke ma iñi.

7. ¶ Ã El fwakak sie pupulyuk nu selos šuloimu, ke El liye fuku elos šuli an fulat: fwakañ nu selos, 8. Ke sienu met el šuli kom nu ke akonkon, kom tiu mutu yin fulat liki nu kemwu; tu el fwin šuloimu sie met fulat liki kom; 9. ā el šu šuli komtal tuku ā fwak nu šum, Tuyuk el lun in mutu iñi; ā kom mutamwauk ke mekin in mutu yin pusisel.

10. Tu ke kom šuliyukmi, kom šom mutu yin pusisel lanu; tu ke el šu šuli kom mi tuku, el tufwa fwak nu šum, Met kawuk, fwasu nu meta; na elos šu wi kom moño tufwa šunakin kom.

11. Tu el šu šifwanu akfulatye'l el tufwa pusisel: ā el šu šifwanu akpusiselye el tufwa fulat.

12. Na el ouyape fwak nu sel šu šuloi'lmu, Ke kom orek dinner ku supper, kom tiu šuloimu

met kawuk lom, ku ma lium, ku met sou lom, ku met gasrup tulon lom: tu elos pe tufwa siefwil šuli kom, ā tufwa moli kom ka.

13. Tu ke kom orek kofwo, kom. šuloimu met sigasrup, met fuka, met ul, met kun, 14. ā kom tufwa inši mwowo ka; tu elos koflanu moli kom la; tu kom tufwa es mol ke molyuk lun met payi.

15. ¶ Ā ke sie selos šu oelul foñyuñ nu ke tebue loñ ma iñi, el fwak nu Sel, Inši mwowo el šu tufwa moño in togusaï lun God.

16. Na El fwak nu sel, Sie met el orek supper lulap, ā šuloimu ma puspis.

17. Ā ke pal si supper el sipaot sie met kulanšap lal in fwak nu selos šu el šuli, Fwasu, tu ma nu kemwu ako iñi tari.

18. Ā elos nu kemwu mutamwauk in fwak ma igololosi. Masi meta el fwak nu sel, Ña mol sie an tari, ña kenu šom liye; Ña kenu tu kom igul yu wi.

19. Ā sie pe el fwak, Ña mol kais limikos kau mogul, ā ña šom srik alos: ña kenu tu kom igul yu wi.

20. Ā sienu el fwak, Ña mari mutan kīuk, ā ke ma iñi ña koflanu tuku.

21. Ā met kulanšap iñi tuku, ā fwakak ma iñi nu sin leum lal. Na met kato el mulat ā fwak nu sin met kulanšap lal, Kom šilaklak in šom nu inek lulap ā ma sisik lun siti ā

wisalmu met sigasrup, ā met fuka, ā met ul, ā met kun.

22. Ā met kulanšap el fwak, Leum ña oru oanu kom šap, ā kutenu an fwos.

23. Ā leum el fwak nu sin met kulanšap, Kom fwala nu inek lulap ā ma sisik, ā kaifwe'los in tuku, tu lom sik tufwa tiñtiñinu.

24. Tu ña fwak nu šumwos, Tu wañin sie sin met šu ña šuloimu elos tufwa pulakin supper nuk.

25. ¶ Ā un met lulap si oelul fwas: ā El tapulla, ā fwak nu selos, 26. Met sinu fwin tuku nu yuruk, ā tiu sruñu papa tumal, ā nine, ā mutan kīel, ā tulig, ā lel, ā loul, aok, ā mol lal pe, el koflanu met tumuk lutlut.

27. Ā el šu tiu wis šaksiñ sugo lal, ā fwas tukuk, el koflanu met tumuk lutlut.

28. Tu šu šumwos, el nunku in muša imwen šan, el tiu mutanu met ā nunkauk me mol in orek, el la os ku tiu os?

29. Fwin tiu ou iñi, tukin pal si el mutamwauk, ā tiu ku in orek tari, elos nu kemwu šu liye, mutamwauk in aksruksrukal, fwakañ, 30. Met si iñi el mutamwauk in muša lom, ā el tiu ku in orek tari.

31. Ku togusa šu, ke el šom in meun lain sienu togusa, el tiu mutanu met, ā papu el a la ku ke sie-ñul tausan in šun ol šu tuku lain ul ke lo-ñul tausan?

32. Fwin tiu ou iñi, ke sienu el lūs lanu luk

el, el sipaot met eumwel, ā kenu etu ma ora'l lun misla.

33. Ke ma iñi ouyape, el šu šumwos tiu aliki ma nu kemwu ma lal, el koflanu met tumak lutlut.

34. ¶ Sol mwo: ā solu fwin tiu emak, ā fwa solela ya?

35. Ma a fwa tiu mwo ke an, ā tiu mwo ke elosak fok lun kau; ā met elos sisla. El šu sra in loñ lela lun loñ.

ŠAPTER XV.

NA met rošo ā met koluk elos nu kemwu fwas apkurun nu yurol in loñ ol.

2. Ã met Farisi ā met šim elos torkaskas, fwakañ, Met si iñi El es met koluk, ā oelulos moño.

3. Ã El kaskas pupulyuk si iñi nu selos, fwakañ, 4. Met šu šumwos šip sie-fok nata, el fwin tūla sugo selos, ya el tiu likiye eu-eu yin mesis, ā fwas tukin ma sugo tūla, nu ke el konoilok?

5. Ã ke el konoilok, el eñun likiye on fwinpisel.

6. Ã ke el tuku nu yin sel, el pañnoini nu sie met kawuk lal ā met tulon, fwakañ nu selos, Komwos wi yu eñun; tų ña konoiok sugo šip nutig ma tūla.

7. Ña fwak nu šumwos, tu ouyape fwa eñun in kosao ke sie met koluk šu auliyuk, yokli-

ki ke met payi eu-eu šu tiu fwos ke auliyuk.

8. ¶ Ku mutan šu ipen silver sie-ñul yurol, sie ip fwin tūla, ya el tiu akosyuk lamu, ā immomla lomwu, ā šuknu šuknu nu ke el konoiok?

9. Ā ke el konoiok, el pañon mu met kawuk, ā met tulon nu sie, fwakañ, Komwos wi yu eñun; tu ña konoiok ip si tūla.

10. Ouyape Ña fwak nu šumwos, eñun ye mutun lipufon lun God ke sie met koluk šu auliyuk.

11. ¶ Ā El fwak, Sie met mwen luo natal.

12. Ā el šu fwus seltal fwak nu sin papa tumal, Papa, kom ši nu sik ma luk ke mao. Ā el eselik nu seltal ma lal.

13. Ā tiu len puspis tuk ,mwen fwus si el orani nu sie ma nu kemwu, ā el šom nu yin lūsila ā sinunte ma lal nu kemwu in orek ma koluk.

14. Ā ke el kitala nu kemwu, sral ma lulap tuku nu fwal si iño; ā el mutamwauk in lis ma lal.

15. Ā el šom mutu yurin sie met lun an si iño; ā el sipa'l la nu in ima lal lun kite piga.

16. Ā el kenu koñ kutu pus nun pig lun kūp; ā wañin met kite'l.

17. Ā ke el šifwanu mutu nunku, El fwak, Fuka met orekma puspis yurin papa os me

moño yurolos ā sisi kutu, ā ña miši ke musinsral!

18. Ña a tuyuk ā šom nu yurol papa tumak, ā a fwak nu sel, Papa ña orek ma koluk lain kosao ā ye mutom, 19. ā tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum: ore yu oanu sie sin met orekma lom.

20. Ā el tuyuk, ā tuku nu yurin papa tumal. Ā ke el iño mi lūsila, papa tumal el liye'l, ā pakọmutu, ā kasus, ā keiyuñ nu in kaiwel, ā ñok ol.

21. Ā mwen el fwak nu sel, Papa, ña orek ma koluk lain kosao, ā ye mutom, ā tiu mwo tuk in pañon yu mwen nutum.

22. Ā papa el fwak nu sin met kulanšap lal, Komwos usi nuknuk kato ma mwo lanu, ā nukmu'lañ; ā šuñ riñ nu ke paul, ā faluk nu ke niel; 23. ā usi šugo kaf puspusinu, ā uniye; ā lela kut in moño, ā eñun; 24. tu mwen si nutig iñi el miši, ā siefwil mol; el tūla, ā siefwil lo. Ā elos mutamwauk in eñun.

25. Iñi mwen matu natal el os in ima si; ā ke el tuku ā apkurun nu lomwu, el loñ on ā srosro.

26. Ā el pañon mu sie sin met kulanšap, ā siyuk, mea ma iñi?

27. Ā el fwak nu sel, Ma lium el tuku; ā papa tumom el uniye kaf puspusinu, tu el es el mol ā mwo.

28. Ã el mulat, ā tiu luñsel in utyuk nu lū: Ke ma iñi papa el tuke liki, ā siyuknu nu sel.
29. Ã el tupokoañ fwak nu sin papa tumal, Liye, yiu puspis ña kulanšipe kom, ā wañin palsi ña folokunla šap lom; ā wañin pal si kom ši nu sik tulig nutin goat, tu ña fwa orek eñun yurin met kawuk luk; 30. ā kitin misiñi ke mwen nutum iñi tuku šu aknunta me mol lom yurin met kosro, kom uniye kaf puspusinu ke'l.
31. Ã el fwak nu sel, Mwen, kom mutu yuruk ma patpat, ā ma nu kemwu ma luk ma lom.
32. Mwo tu kut orek eñun ā inšimwowo; tu el iñi ma lium el miši, ā siefwil mol; ā el tūla, ā siefwil lo.

ŠAPTER XVI.

Ã EL fwak pe nu sin met tumal lutlut, Sie met gasrup, šu met tutafpo lal; ā kutu met tukakunulañ nu sel, tu el sinunteï ma lal.
2. Ã el paññol mu ā fwak nu sel, Fuka ma iñi ma ña loñ ke'um? fwakak ma kom oru ke tutafpo lom; tu ña'n nūkin kom a la tutafpo tuk.
3. Na met tutafpo el fwak nu inšiel, Mea ña oru? tu leum el asla tutafpo liki yu; ña koflanu pukpuk: ā ña mekin in ñus.
4. Ña nunkauk ma ña oru, tu, ke el sis yu

la liki tutafpo, elos tufwa es yu nu in lom selos.

5. Na el pañon mu met nu kemwu šumwe mol lun leum lal, ā fwak nu sin el meta, Ma yikas yurum lun leum luk?

6. Ā el fwak, srigusrok in oil sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā šilaklak in mutu, ā šimusla lum-ñaul.

7. Na el fwak nu sin sie pe, Ā ma yikas yurum šumwe mol? Ā el fwak, Srigusrok in wit sie-fok. Ā el fwak nu sel, Es peper lom, ā šimusla oal-ñul.

8. Ā leum lun met tutafpo sito el kakšakin al, tu el oru lalmetmetnu: tu tulig nutin fwalu in fwil lalos elos lalmetmet liki tulig nutin kalem.

9. Ā ña fwak nu šumwos, Komwos oru nu šumwos met kawuk ke mamon ma sito: tu ke ma wañinla, elos tufwa es komwos nu in lom kamwul.

10. El šu payi ke ma sisik, el payi pe ke ma lulap; ā el šu sito ke ma sisik, el sitoe pe ke ma lulap.

11. Ke ma iñi komwos fwin tiu payi ke mamon sito, šu a fwa šiot nu šumwos in liauñ ma payi?

12. Ā komwos fwin tiu payi ke ma lun sienu met, šu a fwa šiot nu šumwos ma lomwos?

13. Wañin met kulanšap ku in oru nu sin luo leum; tu el a fwa sruñu sie, ā luñši sienu;

fwin tiu ou iñi el a fwa srukie sie, ā sisila sienu. Komwos koflanu oru nu sin God ā mamon.

14. ¶ Ā met Farisi pe šu rapku, loñ ma iñi nu kemwu; ā elos aksruksruk al.

15. Ā El fwak nu selos, Komwos elos šu akšumwosyi komwos ye mutun metu; ā God etu inšiumwos; tu ma mwolanu yurin met, ma koluklanu ye mutal God.

16. Manu ā ma palu nu ke'l Jon: tukin pal si iño luti ma togusaï lun God, ā met e nu kemwu eoigusyuk nu lū.

17. Ā kosao ā fwalu wañinla fusas liki kitin ma sisik lun manu in wañinla.

18. El šu sisila mutan kīel, ā mari sienu, el orek kosro: ā el šu mari el šu met tumal sis el la, el orek kosro.

19. ¶ Sie met gasrup, šu nukomañ nuknuk sienu sisa ā linen srik eōu, ā el eūnu nel piñanu len.

20. Ā sie met sigasrup ē Lazarus, šu likiye nu ke mutun oaoa lal, tiñtiñinu ke ruf, 21. ā kenu elos in šuñ nel kutkut in moño ma putatla liki tebu lun met gasrup; ā kutepe, kosro ñaliñul elos tuku ā lou ruf ke'l.

22. Ā ma te oru, tu met sigasrup el miši, ā lipufon elos wis el nu in ūmwel Ebream: met gasrup el miše pe, ā pukpuki.

23. Ā in hell el ñetak mutal, mutu yin mwaioknu, ā liye Ebream lūsela, ā Lazarus in ūmwel.

24. Ā el wowoyuk ā fwak, Papa Ebream,

pakomutuk, ā sipamu Lazarus, tu el isuñye mutun kufin paul nu in kof, ā in eou lo'k; tu ña ñalnu in furur iñi.

25. Ā Ebream el fwak, Mwen, esam tu ke pal kom mol kom es ma mwo lom, ā ouyape Lazarus ma koluk; ā iñi el mwo oi el, ā kom koluk oi yum.

26. Ā kutepe yok liki ma iñi nu kemwu, maslo kotal elik, sie an lual lulap on; oanu tu elos šu luñši šom iñi mi nu yurum koflanu; ouyape elos koflanu fwas nu yuros šu luñši fwas iño mi.

27. Na el fwak, ke ma iñi ña pre nu šum, papa, tu kom sipa'lot nu lom sin papa tumuk;

28. tu met limikos lik; tu el fwa orek ma lo nu selos, fwin tiu ou iñi elos pe tuku nu yin si iñi lun ñalnu.

29. Ebream el fwak nu sel, Moses ā met palu yurolos: lela elos in loñ olos.

30. Ā el fwak, Mo, papa Ebream, tu fwin sie šom nu yurolos yurin miše mi, elos tufwa auliyuk.

31. Ā el fwak nu sel, Elos fwin tiu loñ Moses ā met palu, ouyape fwin sie molyuk yurin miše mi el koflanu kutoñ olosi.

ŠAPTER XVII.

NA El fwak nu sin met tumal lutlut, Ma koflanu oru tu ma tugulkul a tiu tuku; ā we nu sel, ke šu elos a tuku!

2. Fwin sripsrip eot in tete in kaiwel ā siselā nu mwea, mwo liki tu el aktugulkulye sie sin ma sisik iñi.

3. Komwos liye komwos yuñ; Ma lium el fwin orek ma koluk nu šum, kom kaiyuk nu sel; ā el fwin auliyuk, kom nunok munas nu sel.

4. El fwin orek ma koluk nu šum pal itkos ke len si, ā pal itkos ke len si el fwin siefwil forla nu šum fwakañ, Ña auliyuk; kom fwa nunok munas nu sel.

5. Ā met šap elos fwak nu sin Leum, Kom aklapye lalalfuñi las.

6. Ā Leum el fwak, Lalalfuñi lom fwin oanu futin mustard si, komwos ku in fwak nu sin šak sikemain iñi, Kom fwusak ke oka, ā eoki nu mwea, ā a fwa akos komwos.

7. ¶ Ā šu šumwos met kulanšap lom orek ima, ku kitauñ kau, fwa fwak nu sel piyañu, ke el tuku in ima si, Kom šom ā foñyuñ nu ke tebue?

8. Ku kom a la fwak nu sel, Kom akoala supper nuk, ā los kom weni, ā oru nu sik, nu ke ña moño ā nim tari, ā tuk kom tufwa moño ā nim?

9. Ya el kulu nu sin met kulanšap iño tu el oru me šap? Ña mu mo.

10. Ā ouyape komwos, ke komwos tufwa oru ma iño nu kemwu ma šap nu šumwos, komwos fwak, Kem met kulanšap tiu mwo. Kem orenu ma mwo simem in oru.

11. ¶ Ã ma te oru, ke El šom nu Jerusalem, tu El fwas sasla Samaria ā Galili.

12. Ã ke El ilyuk nu in sie an sisik met mutu we, Met leper sie-ñul, šu tu u-iño elos šun ol.

13. Ã elos srukak pusralos ā fwak, Jisus, Met Luti, pakomutas.

14. Ã ke El liye'los, El fwak nu selos, Komwos šom ā luti komwos nu sin met tol. Ã ma te oru, tu, ke elos šom elos nasnas.

15. Ã sie selos, ke el liye tu el kela, el folokla, ā ke pusra lulap el kakšakin God, 16 ā el putatla fokšiufwi nu ke niel, šuñ kulu nu Sel. Ã el met Samaria.

17. Ã Jisus tupokoañ fwak, Ya tiu ma sieñul nasnasla? ka pa ya eu?

18. Ma a tiu konoiok šu folokla in kakšakin God, metsa iñi mugenu.

19. Ã El fwak nu sel, Kom tuyuk ā šom; lalalfuñi lom moli komla.

20. ¶ Ã ke met Farisi elos siyuk Sel, pal ña togusaï lun God a fwa tuku, El tupokoañ nu selos ā fwak, Togusaï lun God tiu tuku ke ma lik.

21. Elos a tiu fwak, Liye iñi! ku, liye iño! tu, liye, togusaï lun God inšiumwos.

22. Ã El fwak nu sin met lutlut, Len a fwa tuku, ke komwos fwa kenu liye sie sin len lun Mwen nutin met, ā komwos a tiu liye.

23. Ã elos a fwak nu šumwos, Liye iñi; ku,

liye iño: nik komwos šom tuk olos, tiu fwas tuk olos.

24. Tu oanu šarom sikmi ye kusra iñi ā akkalemye ye kusra iño; Mwen nutin met a fwa ouyape in len lal.

25. Ā umet El keokiuñ ke ma puspis ā fwil si iñi sis El la.

26. Ā oanu ke len lun Noa, fwa ouyape ke len lun Mwen nutin met.

27. Elos moño, elos nim, elos mari, elos šuñ in mari, nu ke len si Noa el ilyuk nu in oaku, ā šaloñla tuku, ā kanaos elos la nu kemwu.

28. Ā ouyape ke len lun Lot; elos moño elos nim, elos kuko, elos kitala, elos eoki, elos muša: 29. ā ke len si Lot el šom liki Sodom ma eaf e ā brimston in kosaoe mi, ā kanaos elos la nu kemwu.

30. Fwa ouyape ke len si Mwen nutin met a fwa sikmi.

31. In len si iño, el šu on fwin mañon lomwu, ā ma lal on in lomwu, lela lun tiu fwuni in esla mao; ā el šu in ima si, lela el pe lun tiu folokla.

32. Komwos esam mutan kīel Lot.

33. El šu šuk in laño mol lal, fwa tūla mao; ā el šu tūla mol lal fwa laño mao.

34. Ña fwak nu šumwos, in foñ si iño met luo on fwin kūlūs si; esla sie, ā sie fwa on.

35. Mutan luo tukeni ilil, esla sie, ā sie mutu.

36. Met luo mutu in ima si; esla sie, ā likiye sie.

37. Ā elos tupok ā fwak nu Sel, Leum, oiya? Ā El fwak nu selos, Iño yin mano on we, mwon igul elos tukeni šokšok.

ŠAPTER XVIII.

A El kaskas sie pupulyuk nu selos ke ma iñi, tu mwo met pre pal e nu kemwu, ā tiu tutola ke; 2. fwakañ, Sie met nununku el mutu in sie siti, el tiu sañeñ sin God, ā tiu šunakin ke met.

3. Ā sie kotinmas mutu in siti si iño; ā el tuku nu yurol, fwakañ, Kom akšumwosye yu ke met añañ luk.

4. Ā el tiu luñsel ke kutu pal; ā tuk el fwak inšiel, Ā ña fwin tiu šañeñ sin God, ā tiu šunakin met: 5. ā tu kotinmas si iñi el lokoluki yu, ña fwa akšumwosye'la, fwin tiu ou iñi ke pal puspis el tuku, el aktutoye yu.

6. Ā Leum El fwak, Komwos loñ ma met nununku sito fwak.

7. Ya God el tiu akšumwosye met El šulūla lal, šu wowoyuk nu Sel len ā foñ, ā el šan olos ma patpat?

8. Ña fwak nu šumwos El šilaklak in akšumwosy'elos la, ā tu ou iñi, ke Mwen nutin

met a tuku, ya El konoiok lalalfuñi on fwalu ?

9. ¶ Ã El kaskas pupulyuk si iñi nu sin kutu šu šifwanu foñyuñ nu selos tu elos met payi, ã sruñu kutenu.

10. Met luo eltal utyuk nu in imwen tempel in pre ; sie met Farisi, ã sienu met roše.

11. Met Farisi el tu ã pre ou iñi inšiel, God, ña kulu nu Šum, tu ña tiu oanu kutenu met, met iñunyar, met tiu payi, met kosro, ku tiu oanu met roše iñi.

12. Ña lälo pal luo ke wik si, ña kitela aksie-ñulle ke ma nu kemwu ma luk.

13. Ã met roše tu lüsila el tiu keyuk mutal nu in kosao, tu el tuk inumwel, fwakañ, O God, pakomutuk ña met koluk.

14. Ña fwak nu šumwos, met iñi el oatu nu lom sel, payi liki sienu : tu elos nu kemwu šu šifwanu akfulatye, tufwa pusisel : ã el šu šifwanu akfwokpapye'l, el a tufwa fulat.

15. ¶ Ã elos wis pe nu yurol kitin tulig, tu El fwa ka 'elosi ; ã ke met tumal lutlut elos liye, elos kai elos yuk.

16. Ã Jisus el pañnolos mi, ã fwak, Lela kitin tulig in tuku nu yuruk, ã tiu igulolosi ; tu sin ma ou iñi ma lun togusaï lun God.

17. Payinu Ña fwak nu šumwos, El šu tiu es togusaï lun God oanu kitin tulig el koflanu ilyuk nu lü.

18. ¶ Ã sie leum el siyuk Sel, fwakañ, Met

Luti Mwo, Mea ña oru tu mol mu patpat fwa usru luk?

19. Jisus El fwak nu sel, Efwo kom ku pañon yu Mwo? Wañin mwo, siewunu, God.

20. Kom etu ma šap, Nik kom kosro, Nik kom akmus, Nik kom pusupas, Nik kom kikiap, oru mwo nu sin papa tumom ā nine kīum.

21. Ā el fwak, Ma iñi nu kemwu ña liauñ ke ña tulig nu iñi.

22. Ā ke Jisus el loñ ma iñi, El fwak nu sel, Ā sie ma sito šum; kom kuko ma nu kemwu ma lom, ā kitelik nu sin met sigasrup, ā a fwa os ma lom in kosao; ā fwasu, fwas tukuk.

23. Ā ke el loñ ma iñi el pakomutu ma lulap: tu el met gasrup lanu.

24. Ā ke Jisus el liye tu el pakomutu ma lulap el fwak, Fuka ma upa nu selos šu gasrup fwa ilyuk nu in togusaï lun God!

25. Tu kosro kamel el fwas sasla kor ke nilel fusas liki met gasrup ilyuk nu in togusaï lun God.

26. Ā elos šu loñ mao, elos fwak, Na šu ku tu el tufwa mol?

27. Ā El fwak, Mao met elos koflanu oru, God el ku in oru.

28. Na Piter el fwak, Liye, kem likiye ma nu kemwu, ā fwas tukum.

29. Ā El fwak nu selos, Payinu Ña fwak

nu šumwos, Wañin met šu likiye lom, ku kīe tuma, ku lel, ku kīen natu, ku tulig, ke togusaï lun God, 30. el a tiu es ma pusliki ke pal si iñi, ā in fwal fwa tuku mol ma patpat.

31. Na El es sie-ñul-luo, ā fwak nu selos, Liye, kut fwasyuk nu Jerusalem, ā ma nu kemwu ma met palu šimūsla ke Mwen nutin met fwa orek tari.

32. Tu fwa asalañ nu sin met Pegan, ā aksruksrukal, ā aknuntal, ā anel: 33. ā elos tufwa sruñlul, ā uni'lye: ā len si aktolu el fwa siefwil molyuk.

34. Ã wañinu ma iñi elos etu: ā kas si iñi mwukla luk elos, ā elos tiu etu ma iñi ma kaskas ke.

35. ¶ Ã ma te oru, ke El fwas apkurun nu Jeriko, sie met kun el mutu pupaneku ñus.

36. Ã ke el loñ met puspis fwas alukela, el siyuk, Mea si iñi.

37. Ã elos fwak nu sel, Jisus lun Nazaret fwas alukela.

38. Ã el wowoyuk, fwakañ, Jisus Mwen nutin Devid, pakomutuk.

39. Ã elos šu fwas met kaiyuk nu sel lun misla; ā el wowoyuk yokliki, Mwen nutin Devid, pakomutuk.

40. Ã Jisus tu ā šap elos in wis el nu yurol. Ã ke el tuku apkurun, El siyuk sel, 41. fwakañ, Mea kom luñšom Na'n oru nu šum? Ã el fwak, Leum, tu ña'n ñutalik.

42. Ã Jisus el fwak nu sel, Kom ñutalik: lalalfuñi lom moli kom.

43. Ã kitin misiñi el ñutalik, ā fwas tuk ol, kakšakin God: ā met e nu kemwu ke elos liye, elos on nu sin God.

ŠAPTER XIX.

A Jisus el utyuk ā fwas sasla Jeriko.

2. Ã liye, sie met ē Zakeus, šu leum yurin met rošo, ā el iñi met gasrup.

3. Ã el šuk in liye'l Jisus, šu El; ā koflanu ke met puspis, tu el met futoto.

4. Ã El kasus nu met, ā fwunyuk nu wulin šak sikamor in liye'l; tu El tufwa fwas alukela.

5. Ã ke Jisus tuku nu yin si, El ñetak, ā liye'l, ā fwak nu sel, Zakeus, kom šilaklak in fwuni: tu misiñi Ña mutu in lom šum.

6. Ã el šilaklak, ā fwuni, ā eñun as El.

7. Ã ke elos liye, elos nu kemwu torkaskas, fwakañ, Tu El šom in kawuk sin sie met šu koluk.

8. Ã Zakeus el tu, ā fwak nu sin Leum, Liye, Leum, tafwu ma luk ña šuñ nu sin met sigasrup; ā ña fwin es kutu ma liki sienu met, ke ma sito, ña aolla pe ā šuñ nu sel ma akosle ka.

9. Ã Jisus fwak nu sel, Len si iñi ma laño tuku nu lom si iñi, tu el ouyape mwen nutin Ebream.

10. Tu Mwen nutin met El tuku in šuk ā mol ma tūla.

11. ¶ Ā ke elos loñ ma iñi, El laesla ā kaskas sie pupulyuk, tu El apkurun nu Jerusalem, ā tu elos nunku mu tu togusaï lun God fwa sikmi kitin misiñi.

12. Ke ma iñi El fwak, Sie leum el šom nu yin lūsila in šifwanu es mwulal togusaï, ā tufwa foloko.

13. Ā el pañon mu met kulanšap sie-ñul lal, ā šuñ nu selos muni paun sie-ñul, ā fwak nu selos, Komwos kukakin nu ke pal si ña tufwa tuku.

14. Ā met yin sel elos sruñ al, ā sipaot sie kas tuk ol, fwakañ, Kem sañes tu met si iñi togusa lumem.

15. Ā ma te oru, tu ke el foloko, el es togusaï lal tari, na el šap in pañon mu met kulanšap iño nu sel, nu sin šu el šuñ muni nu sel met, tu el fwa etu ma yikas elos nu kemwu laesla ke kuko.

16. Ā masi meta tuku, fwakañ, Leum, paun si lom laesla paun sie-ñul.

17. Ā El fwak nu sel, Mwonu, kom met kulanšap mwo; tu kom payi ke kitin ma sisik, kom tufwa es mwol lun siti sie-ñul.

18. Ā masi akluo tuku, fwakañ, Leum, paun si lom laesla paun limikos.

19. Ā el fwak ouyape nu sel, Kom pe mwol lun siti limikos.

20. Ã sienu tuku, fwakañ, Leum, liye, pa iñi paun si lom ma ña liauñ likiye on in napkin; 21. tu ña šañeñ šum, tu kom met upa si; kom srukak ma kom tiu likiye, ã kosroini ma kom tiu takunalik.

22. Ã el fwak nu sel, Likin olum ña tufwa nununke kom, kom met kulanšap koluk. Kom etu tu ña met upa si, srukak ma ña tiu likiye, ã kosroini ma ña tiu takunalik; 23. ke ma iñi, efwo kom ku tiu šuñ muni luk nu in bank, tu ke ña foloko ña tufwa es ma luk wi kutepe?

24. Na El fwak nu selos šu tu apkurun, Esla luk el paun si, ã šuñ nu sel šu paun sieñul ma lal.

25. (Ã elos fwak nu sel, Leum, paun sie-ñul yurol.)

26. Tu ña fwak nu šumwos, Nu selos nu kemwu šu os ma la, šuñ pe; ã el šu wañin ma lal esla ma lal luk el.

27. Ã tu met lokwalok iño luk, šu sañes tu ña togusa lalos, wis elos mi, ã onelosi ye mutuk.

28. ¶ Ã ke El kaskas ma iñi tari, El fwas met, fwasyuk nu Jerusalem.

29. Ã ma te oru, ke El tuku apkurun nu Betfes ã Betani, nu ke eol pañpañ Oliv, El sipaot luo tumal lutlut, 30. fwakañ, Komtal fwasot yin sisik meto: ke komtal utyuk nu lũ komtal tufwa konoiok kolt kopuri, wañin met mutu fwe met; tula'l la, ã usi.

31. Ã fwin sienu met siyuk šumtal, Efwo komtal ku tula'l la? komtal fwak nu sel ma iñi, Tu Leum luñši el.
32. Ã eltal šu El sipaot, eltal šomot, ā konoiok oanu El fwak nu seltal.
33. Ã ke eltal tulala kolt, elos šu ma natu fwak nu seltal, Efwo komtal ku tulala kolt?
34. Ã eltal fwak, Tu Leum el luñši el.
35. Ã eltal wis el nu yurin Jisus; ā elos fili ye nuknuk lalos on fwin kolt, ā elos liki'lye Jisus fwe.
36. Ã ke El šom, elos lakunalik nuknuk lalos ineku.
37. Ã ke El fwas apkurun nu yin oatu fwin eol Oliv mi, elos nu kemwu sin met lutlut mutamwauk in eñun ā on nu sin God ke pusra lulap ke ma nu kemwu me orek ma lulap ma elos liye met; 38. fwakañ, Inši mwowo Togusa šu tuku in ē Jeova; misla nu in ḳosao, ā mwolanu yin fulat liki nu kemwu.
39. Ã kutu sin met Farisi yurin met puspis tukeni elos fwak nu Sel, Met Luti, kaiyuñ met tumom lutlut.
40. Ã El tupokoañ ā fwak nu selos, Ña fwak nu šumwos, tu elos iñi fwin misla, kitin misiñi eot elos tufwa wowoyuk.
41. ¶ Ã ke El fwas apkurun, El liye siti, ā tuñ nu ke, 42. fwakañ, Kom fwino etu met, aok kom, aok in len si iñi len lom, ma oma lun misla lom! pa iñi mwuknulos la liki mutom.

43. Tu len tufwa tuku nu fwom, ke met lokwalok lom elos tufwa orauk niin šan apin komweni, ā mutu apin kom la, ā kulus kom la apneni nu kemwu.

44. Ã elos fwa akfwelye kom la nu ke fok, ā tulig nutum wi kom lū ; ā in kom elos tiu likiye sie eot fwin sie : tu kom tiu etu pal si Leum el tuku nu yurum.

45. Ã El utyuk nu in tempel, ā mutamwauk in sisla elos šu kitala ā elos šu kuko ; 46. fwakañ nu selos, Ma šimusla, Lom Sik imwen pre, ā komwos orala ma inluf lun met iñunyar.

47. Ã El lutlut piñanu len nu in tempel. Ã met tol fulat ā met šim ā leum lun metu, elos šuk in uni'lye, 48. ā elos koflanu konoiok ma elos fwa oru ; tu met e nu kemwu kenu ma lulap in loñ ol.

ŠAPTER XX.

ÃMA te oru, ke sie sin len iño, ke El luti nu sin met nu in tempel, ā luti mwo šašu, met tol fulat ā met šim wi met elder elos tuku nu yurol, 2. ā kaskas nu Sel, fwak añ, Kom oru nu šes, ke šap šu kom oru ma iñi ? ku šu šiot nu Šum šap si iñi ?

3. Ã El tupokoañ ā fwak nu selos, Ña pe siyuk šumwos ke masi ; ā tupok mu nu sik.

4. Baptais lun Jon, ya in kosaoe mi, ku yurin met mi ?

5. Ã elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ, Kem fwin fwak, In kosaoe mi; El tufwa fwak, Ke ma iñi efwo komwos ku tiu lalalfuñ ol.

6. Ã kem fwin fwak yurin met mi; met e nu kemwu tufwa tuñal kit; tu elos nunku mu Jon el met palu.

7. Ã elos tupok, elos koflanu fwak ma ya.

8. Ã Jisus el fwak nu selos, Ñna pe tiu oru nu šumwos ke šap šu Ñna oru ma iñi.

9. ¶ Na El mutamwauk in kaskas nu sin met pupulyuk si iñi; Sie met el eok ima fain si, ã filauñ nu sin met ima, ã šom nu yin lūsila ke pal lūlis.

10. Ã ke pal fwol el sipaot met kulanšap nu sin met in ima si, tu elos sipamu nu sel fwako in ima fain si; ã met in ima si elos sruñlul, ã sipa'lot pusinpo.

11. Ã el siefwil sipaot sie pe met kulanšap; ã elos sruñlul pe, ã ora'l koluk, ã sipa'lot pusinpo.

12. Ã el siefwil pe sipaot ma si aktolu; ã elos konta'lye pe, ã sis el la liki.

13. Na leum lun ima si el fwak, Mea ña fwa oru? Ñna tufwa sipaot mwen kulu si nutig; elos a la šunakunal ke elos liye'l.

14. Ã ke met in ima si liye'l, elos šifwanu asiuki sie sin sie, fwakañ, El iñi met usru; fwasu, kut in uni'lye, ã usru tufwa las.

15. Ã elos sis el la liki ima fain si, ã uni'lye.

Ke ma iñi, mea leum lun ima fain si tufwa oru nu selos?

16. El a fwa tuku ā on'elos la met in ima fain si, ā el tufwa šuñ ima fain si nu sin kutenu. Ā ke elos loñ, elos fwak, Mo, tiu ou iñi.

17. Ā El šo elosi ā fwak, Ke ma iñi, mea ma iñi ma šimusla? Eot si ma met muša sisila met, ma iñi on in srumwosrik in eot.

18. El šu tufwa putatla fwin eot si iñi tufwa mušala; ā on fwin šu mao fwa putatla, tufwa ili'lye nu ma sisik.

19. ¶ Ke auu si iñi met tol fulat ā met šim olos sriki in filiye paolos fwel; ā elos šañeñ sin metu: tu elos etu tu El kaskas pupulyuk si iñi lain alos.

20. Ā elos šan ol, ā sipaot met kwakas šu šifwanu srifwe in ora'los met payi, tu tufwa srukie kas lal, ou tu elos tufwa asalañ nu in ku ā nu šap lun leum.

21. Ā elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, kem etu tu kom fwak ā luti payi, ā tiu pulesu metu, tu kom luti inek lun God ma šumwos.

22. Ya oul ku tiu oul kut in šuñ kiše nu sin Sisar?

23. Ā El etu sruf lalos, ā fwak nu selos, Efwo komwos ku srifwe yu?

24. Luti nu sik penni si, mutun šu, ā šim šu on ke? Ā elos tupokoañ Ā fwak, Lun Sisar.

25. Ā El fwak nu selos, Ke ma iñi, šuñ nu

sel Sisar ma lun Sisar, ā nu sin God ma lun God.

26. Ā elos koflanu srukie kas lal ye mutun metu: ā elos lut ke ma El tupok, ā elos misla.

27. ¶ Na kutu sin met Saddusi elos tuku nu yurol, šu fwak wañin siefwil molyuk; ā elos siyuk Sel, 28. fwakañ, Met Luti, Moses el šim nu šes, Met sinu fwin met lel miši, mutan kīel, ā mogul miši wañin tulig, tu met lel el es mutan kīel, ā orek fute nu sin met lel.

29. Ke ma iñi tamulel itkos; ā masi meta el es mutan kīel, ā miši wañin tulig.

30. Ā masi akluo es el pe kīel, ā el miši wañin tulig.

31. Ā masi aktolu es el; ā ouyape met itkos; ā elos tiu likie tulig, ā elos miši.

32. Ā tuk olos mutan el miše pe.

33. Ke ma iñi ke pal molyuk el mutan kīen šu selos? tu met itkos as al mutan kīelos.

34. Jisus el tupokoañ fwak nu selos, Tulig nutin fwalu elos mari ā šuñ in mari: 35. ā tu elos šu mwo ou tu elos fwa es fwal iño ā molyuk yin miše mi, elos tiu mari, ā tiu šuñ in mari.

36. Tu elos koflanu siefwil miši; tu elos oanu lipufon; ā elos tulig nutin God, ā tulig nutin siefwil molyuk.

37. Ā tu met miši siefwil molyuk, aok Moses el luti nu ke tušak, ke el pañon Jeova,

God lun Ebream, ā God lun Aisaak, ā God lun Jekob.

38. Tu El tiu God lun met miši, tu lun met mol: tu met nu kemwu mol nu Sel.

39. Na kutu sin met šim elos tupokoañ fwak, Met Luti, kom kaskas mwo.

40. Ā tukin ma iñi elos tiu pulaïk in siyuk Sel kutu mao.

41. Ā El fwak nu selos, Fuka elos Fwak Kraist Mwen nutin Devid?

42. Ā Devid el šifwanu fwak in buk in Psalm, Jeova el fwak nu sin Leum luk, Kom mutu on le pouk leyut, 43. nu ke pal si Ña orek met lokwalok lom me lañon nium.

44. Ke ma iñi Devid El pañnol Leum, na fuka El mwen natal?

45. Na ke met e nu kemwu loñ, El fwak nu sin met tumal lutlut, 46. Komwos liauñ met šim, šu kenu fwafwasyis in nuknuk lūlis, ā luñši paiñuk in imwen kutakot, ā niin mutu fulat in imwen lolñok, ā ye op niin kofwo: 47. šu kanaosla lom sin kotinmas; ā ke kiapun pre lūlis: elos iñi es lusla ma lulap.

ŠAPTER XXI.

ĀEL ñetak, ā liye met gasrup šuñ kiše los nu in niin fwil tatū.

2. Ā El liye pe sie kotinmas sigasrup el šuñ nu lū kitin muni sisik luo.

3. Ā El fwak, Payi Na fwak nu šumwos, tu

kotinmas sigasrup iñi el šuñ nu lū yok luk elos nu kemwu.

4. Tu elos iñi nu kemwu ke ma puspis lalos šuñ nu ke kiše lun God; ā el ke sigasrup lal šuñ nu lū ma nu kemwu me mol lal.

5. ¶ Ā ke kutu kaskas ke tempel, fuka ma yinla ke eot mwo ā me kiše El fwak, 6. ke ma iñi ma komwos liye, len a fwa tuku in len sa sie eot fwa tiu on fwin sie, mao a moguklanu.

7. Ā elos siyuk Sel, fwakañ, Met Luti, ā ma iñi a orek ña? ā akul šu ke ma iñi tufwa orek?

8. Ā El fwak, Liauñ tu met tiu kiape komwos la; tu met puspis fwa tuku in Ek, fwakañ, Ña Kraist; ā apkurun pal si: [ke ma iñi] komwos tiu šom tuk olos.

9. Ā ke komwos loñ meun ā mogūku, nik komwos šañeñ; tu ma iñi fwa tuku met; tu tiu kitin misiñi safla.

10. Na El fwak nu selos, Sie an, tufwa tuyuk lain sie an, ā togusaï lain togusaï.

11. Ā rarrar ma lulap, in kutu an, ā sral, ā lolo; ā me aklañuñ lulap ā akul lulap sikmi in kosaoe mi.

12. Ā met ma iñi tuk, elos tufwa likiye paolos on fwomwos, ā kolyaï komwos, in es komwos yuñ nu ke lolñok, ā nu in prison, ā in kol komwos la ye mutun togusa ā leum ke Ek.

13. Ã ma iñi fwa oru nu šumwos ke ma lo.

14. Ke ma iñi, komwos oru inšiumwos, in tiu nunkauk met ma komwos tufwa tupok tuk.

15. Tu Ñ̃a fwa šiot nu šumwos oalu ā lalmetmet, ma met lokwalok nu kemwu lomwos elos koflanu mu sito, ā koflanu tupuk ka.

16. Ã kīe tuma, ā met lili, ā met sou, ā met kawuk, elos tufwa tukakin komwos yuk; ā elos fwa oru tu kutu šumwos fwa miši.

17. Ã met e nu kemwu tufwa sruñe komwos la ke Ẽk.

18. Ã sugo aunšiufwomwos a fwa tiu wañinla.

19. Komwos mol ñunumwos ke moñfusas lomwos.

20. Ã ke komwos a fwa liye un met meun apneni Jerusalem, na komwos etu tu apkurun in mušal lanu mao.

21. Na lela elos šu mutu in Judea in kasus nu fwin eola; ā lela elos šu mutu infulwe fwala liki; ā lela elos šu mutu in kutenu an in tiu fwas utyuk nu lū.

22. Tu len iñi len in anwuk, tu ma nu kemwu ma šimusla met fwa payikin.

23. Ã we nu selos šu putete, ā nu selos šu katiti in len iño! tu a fwa mwaiok ma lulap in fwalu, ā siluñ nu fwin met iñi.

24. Ã elos a fwa putatla ke mutun kutlas, ā a fwa kol komwos la met srou nu in an nu

kemwu; ā met Pegan elos tufwa loñye Jerusalem, nu ke pal si lun met Pegan tufwa payikin.

25. Ā a fwa akul in fwatu, ā malem, ā itu; ā on fwalu fosña lun metu wi toninfoñ; mwea ā nua ñurñur; 26. inšien met munasla ke šañeñ, ā ke šukuk ma a tuku nu fwalu: tu ku in kosao a fwa kususus.

27. Ā na elos fwa liye Mwen nutin met tuku in pukunieñ ke ku ā ma mwowou ma lulap.

28. Ā ke ma iñi mutamwauk in te oru, na komwos ñetak, ā keyuk šiufwomwos; tu me mol lomwos apkurun.

29. Ā El fwak nu selos sie pupulyuk; Liye šak fig, ā šak nu kemwu; 30. iñi ke elos srunak, komwos liye ā šifwanu etu tu akurun pal fwol.

31. Ouyape komwos, ke komwos liye ma iñi te oru, komwos etu tu togusaï lun God akurun.

32. Payinu Ña fwak nu šumwos, Fwil si iñi a tiu waññinla, nu ke ma nu kemwu fwa payikin.

33. Kosao ā fwalu a waññinla, ā kas luk a tiu waññinla.

34. Ā komwos liye komwos, fwin tiu ou iñi inšiumwos tufwa toas ke srital koluk, ā sruï, ā inšie ke mol si iñi, ā len si iño fwa tuku nu fwomwos komwos nūkin ka.

35. Tu oanu sruf el a fwa tuku on fwelos nu

kemwu šu mutu on fwin mutun fwal e nu kemwu.

36. Ke ma iñi komwos šano, ā pre pal e nu kemwu, tu komwos fwa mwo in fwala liki ma nu kemwu fwa te oru, ā in tu ye mutun Mwen nutin met.

37. Ā ke len El luti nu in tempel; ā ke foñ El šomot, ā mutu fwin eol pañpañ Oliv.

38. Ā met e nu kemwu elos tuku u-lutue nu yurol nu in tempel, tu in loñ ol.

ŠAPTER XXII.

IÑI kurun kofwo lun bred tiu pulolak, pañpañ Alukela.

2. Ā met tol fulat ā met šim elos šuk fuka elos tufwa uni'lye; tu elos šañeñ sin metu.

3. Na Satan el ilyuk nu in Judas mwulal Iskariot, el sie sin sie-ñul-luo.

4. Ā el šomot, ā papu yurin met tol fulat ā kaptin, fuka el tufwa tukakunulak nu selos.

5. Ā elos eñun, ā mwuleuñ in šun muni nu sel.

6. Ā el tukakunañ ā šuk pal mwo in tukakunulak nu selos, ke wañinu met si.

7. Na len si lun bred tiu pulolak tuku, ke uniye me alukela.

8. Ā El sipaot Piter ā Jon, fwakañ, Komtal šom ā ako alukela nu šes, tu kut fwa moño.

9. Ā elos fwak nu Sel, An ya kom luñšom tu ketal ako?

10. Ã El fwak nu selos, Liye ke komtal utyuk nu in siti, sie met el wis ale in kof si el tufwa šun komtal; komtal fwas tukol nu in lom el tufwa utyuk nu we.

11. Ã komtal tufwa fwak nu sin met kato lun lomwu, Met Luti el fwak nu šum, Pa ya fokil sin metsa, yin Ña tufwa moño alukela yurin met tumuk lutlut?

12. Ã el tufwa luti nu šumtal sie fokil lulap lūñ ako tari; komtal ako iño.

13. Ã eltal šom ā konoiok oanu El fwak nu seltal: ā eltal akoa alukela.

14. Ã ke auu si tuku, El foñyuñ nu ke tebue, ā met šap sie-ñul-luo oelul.

15. Ã El fwak nu selos, Ña kenu ma lulap in moño alukela iñi yurumwos met Ña keokiuñ tuk: 16. Tu Ña fwak nu šumwos, Ña tiu siefwil moño ma iñi tuk, nu ke pal si fwa payikin in togusaï lun God.

17. Ã El es kup, ā šuñ kulu, ā fwak, Komwos es ma iñi, ā kitelik yurumwos; 18. tu Ña fwak nu šumwos, Ña a fwa tiu nim fok in fain, nu ke pal si togusaï lun God a fwa tuku.

19. ¶ Ã El es bred, ā šuñ kulu, ā kunšalik, ā šuñ nu selos, fwakañ, Ma iñi monuk, ma šiot ke komwos; oru ma iñi in esam yu.

20. Ouyape kup tukin supper, fwakañ, Kup si iñi mwilkas šašu ke sa'k, ma širor ke umwos.

21. Tu, liye, pon šu tukakin yu yuk wi yu on fwin tebue.

22. Ã payi Mwen nutin met el šom, oanu ma papu met; tu we nu sin met iño šu tukakunulak!

23. Ã elos mutamwauk in siyuk nu selos sie sin sie, šu selos a fwa oru ma iñi.

24. ¶ A ouyape sie akukain tuku nu yurolos, šu selos fwa fulat liki nu kemwu.

25. Ã El fwak nu selos, Togusa lun met Pegan elos leum lalos; ã elos šu leum lalos elos pañpañ leum kulañ.

26. Ã komwos tiu ou iñi; tu el šu fulat yurumwos, lela lun oanu met fwus; ã el šu leum oanu el šu kulanšap.

27. Ka šu yok, el šu foñyuñ nu ke tebue, ku el šu kulanšap? ya tiu el šu mutu moño? ã Ña yurumwos oanu el šu kulanšap.

28. Komwos elos šu wi yu mutu ke mel luk.

29. Ña šiot mwol nu šumwos ke togusaï oanu Papa tumak El ši mwol nu Sik; 30. tu komwos tufwa moño ã nim fwin tebu luk in togusaï luk, ã mutu fwin me mutu lun leum, ã nununku sruf sie-ñul-luo lun Israel.

31. ¶ Ã Leum El fwak, Saimon, Saimon liye, Setan el luñsel es kom, tu el likliki kom oanu wit: 32. Ã Ña pre ke kom, tu lalalfuñi lom tiu wañinla: tu ke kom forla, kom akkeiela ınet lili lom.

33. Ã el fwak nu Sel, Leum, ña ako in wi Kom nu in prison ã nu ke miši.

34. Ã El mu, Ña fwak nu šum, Piter, mwon sisa tiu kakla misiñi, nu ke pal si kom fwa lafwekin pal tolu tu kom tiu ete yu.

35. Ã El fwak nu selos, Ke Ña sipe komwosla wañin nukin muni, ã tiu nuk ke fwafwasyis, ã tiu faluk, ya kutu fwos yurumwos? Ã elos mu, Wañin.

36. Na El fwak nu selos, Tu iñi, el šu nukin muni yurol, lela lun es, ã ouyape nuk ke fwafwasyis: ã el šu wañin kutlas ma lal, lela lun kukakin nuknuk lal, ã moli sie.

37. Tu Ña fwak nu šumwos, tu ma iñi ma šimusla a fwa payikin ke Ña, Ã elos oakulañ nu ke met koluk: tu mao keik a fwa payikin.

38. Ã elos fwak, Leum, liye, kutlas luo iñi. Ã El fwak nu selos, Tari.

39. ¶ Ã El fwas liki ã šom, oanu El oru met, nu ke eol Oliv, ã met tumal lutlut pe fwas tuk ol.

40. Ã ke El tuku nu an si, El fwak nu selos, Komwos pre tu komwos tiu ilyuk nu in mel.

41. Ã El šom luk elos oanu eot sisiwot, ã sikukmutunti, ã pre, 42. fwakañ, Papa, kom fwin luñšom, esla kup si iñi liki yu; ã tiu ou Ña luñsik, tu ou kom luñšom.

43. Ã sie lipufon sikmi in kosaoe mi nu yurol, in akkui El.

44. Ã El keokiuñ, ā inšiauñ pre ma lulap, ā fwiol oanu sa tul lulap nu in foko.

45. Ã ke El tuyuk liki pre, ā tuku nu yurin met tumal lutlut, El konoi olos yuk la motul ke asor, 46. ā El fwak nu selos, Efwo komwos ku motul? tukakak ā pre, fwin tiu ou iñi komwoş ilyuk nu in mel.

47. ¶ Ã iñi ke El kaskas, liye elun met si, ā el šu pañpañ Judas, sie sin sie-ñul-luo, el fwas met elos tuk, ā kolikiuñ nu yurin Jisus in ñok ol.

48. Ã Jisus El fwak nu sel, Judas, ya kom tukakunak Mwen nutin met ke ñok?

49. Ã ke elos šu tu apnu'laini liye ma fwa te oru, elos siyuk Sel, Leum, ya kem poki ke kutlas?

50. Ã sie selos, el poki met kulanšap lun met tol fulat, ā otala sral leyut.

51. Ã Jisus tupokoañ ā fwak, Tarinu ma iñi. Ã El kalye sral, ā akkeï el la.

52. Na Jisus fwak nu sin met tol fulat, ā kaptin lun tempel, ā met elder, šu tuku nu yurol, Ya komwos tuke liki oanu lain met iñunyar, ke kutlas ā šaku?

53. Ke Ña wi komwos in tempel piñanu len, komwos tiu sralmu pomwos lain yu; tu iñi auu lomwos, ā ku lun los.

54. ¶ Na elos es El, ā kol ol, ā wis El nu in lom sin met tol fulat. Ã Piter el fwas lūsela tuk.

55. Ã ke elos tanak e infulwin lomwu, ã tukeni mutu, Piter el oelulos mutu.

56. A sie mutan fwus el liye'l ke el mutu mutun e, ã el sui'lye, ã fwak, Met si iñi el pe oelul.

57. Ã el lafwekunal, fwakañ, Mutan, ña tiu eta'l.

58. Ã kitin pal tuk sie pe el liye'l, ã fwak, Kom pe sie selos. Ã Piter el fwak, Met, mo.

59. Ã akurun auu si tuk, sie pe el fwaknu fwakañ, Payinu el iñi pe oelul; tu el met Galili.

60. Ã Piter el fwak, Met, ña tiu etu ma kom fwaku. Ã kitin misiñi ke el kaskas, mwon sisa kakla.

61. Ã Leum El tapulle, ã ñetañ nu sel Piter. Ã Piter el esam kas lun Leum fuka ma El fwak nu sel, Met mwon sisa kakla tuk, kom tufwa laflafwekin yu pal tolu.

62. Ã Piter el šom, ã tuñ ma lulap.

63. ¶ Ã met šu sruki'lye Jisus, elos aksruksruk al, ã pook ol.

64. Ã ke elos nukomla mutal tari, elos pukil mutal, ã siyuk Sel, fwakañ, Kom polyauk šu pouk kom.

65. Ã ma puspis pe ma koluk lanu elos kaskas lain ul.

66. Ã ke lenelik, met elder lun met ã met tol fulat ã met šim elos tukeni, ã kol ol nu in mwolil lalos, fwakañ, 67. Ya kom Kraist?

fwak nu šes. Ã El fwak nu selos, Ñna fwin fwak nu šumwos, komwos a tiu lalalfuñi.

68. Ã Ñna fwin siyuk pe nu šumwos, komwos a tiu tupok mu nu sik, tiu lela tu Ñna in šom.

69. Tuko Mwen nutin met El tufwa mutu on le paul leyut lun ku lun God.

70. Na elos nu kemwu fwak, Ke ma iñi, ya kom Mwen nutin God? Ã El fwak nu selos. Komwos fwak tu Ñna el.

71. Ã elos fwak, Efwo kem ku šuk kutepe ma lo? tu kem šifwanu loñ ke oalul.

ŠAPTER XXIII.

ÃELUN met nu kemwu elos tuyuk, ã kol ol nu sel Pailat.

2. Ã elos mutamwauk in ko al, fwakañ, Kem konoiok met si iñi El aksito'yela met an sa, ã oru lun tiu šuñ kiše nu sin Sisar, fwakañ, Tu El šifwanu Kraist sie togusa.

3. Ã Pailat el siyuk Sel, fwakañ, Ya kom Togusa lun met Ju? Ã El tupokoañ nu sel ã fwak, Kom fwak mao.

4. Na Pailat el fwak nu sin met tol fulat, ã nu sin metu, Wañin ma sito ña konoiok ke met si iñi.

5. Ã elos fwaknu, fwakañ, El kaifwinu metu, luti an Ju nu kemwu, mutamwauk Galili mi nu yin si iñi.

6. Ke Pailat El loñ ke Galili, el siyuk El la met Galili ku sito.
7. Ã ke el etu tu El ma lun an sin Erod, el sipa'lot nu sin Erod šu šifwanu muta pe nu Jerusalem ke pal si iño.
8. Ã ke Erod liye'l Jisus, el eñun ma lulap; tu ma patpat el kenu liye'l, tu el loñ ma puspis ke'l; ã fwensok lal in liye kutu menmen ma El oru.
9. Na el siyuk Sel ke kas puspis; ã wañin ma El tupok nu sel.
10. Ã met tol fulat ã met šim elos tu ã kaskas lain ul ma lulap.
11. Ã Erod wi met meun lal orek ma koluk lanu nu Sel, ã aksruksruk al, ã nukmulañ ke nuknuk mwolanu, ã siefwil sipa'lot nu sel Pailat.
12. Ã len si iño Pailat ã Erod eltal kawukin sie sin sie; tu met eltal eokaseï sie sin sie.
13. ¶ Ã Pailat, ke el pañon mu nu sie met tol fulat ã leum ã metu, 14. el fwak nu selos, Komwos wis met si iñi nu yuruk, oanu sie šu aksitoeye metu; ã, liye, ña siyuk ol met ye mutomwos, ã wañin ma sito ña konoiok ke met si iñi, ke mao komwos kaskas lain ul.
15. Ãok, Erod ouyape; tu ña sipe komwos nu yurol: ã, liye wañinu ma El oru tu El miši.
16. Ke ma iñi ña tufwa sruñlul, ã tula'l la.

17. (Tu ke tupek el tulala sie nu selos ke kofwo.)

18. Ã elos tukeni nu sie wowoyuk, fwakañ, Eslanu met si iñi, ā tula'l la Barabbas nu šes.

19. Ke sie meun in siti, ā ke akmus elos sis el la nu in prison.

20. Ke ma iñi Pailat, tu el luñsel tula'l la Jisus, el siefwil kaskas nu selos.

21. Ã elos wowoyuk, fwakañ, Uni'lye on ke šaksiñ sugo, uni'lye on ke šaksiñ sugo.

22. Ã el fwak nu selos pal si aktolu, Efwo, mea ma koluk ma El oru? Wañinu ma ña konoiok ke'l tu El miši. Ke ma iñi ña fwa sruñlul, ā lela lun šom.

23. Ã elos oru ma lulap ke pusra lulap tu El miši on šaksiñ sugo; ā pusralos ā pusren met tol fulat elos penla.

24. Ã Pailat el šap in oru oanu elos siyuk.

25. Ã el tulala nu selos el šu ke sie meun ā akmus sisila nu in prison, šu elos siyuk ka; ā el asalañ Jisus nu ke ma luñši lalos.

26. ¶ Ã ke elos kololot, elos srukie sie Saimon, met Kurene, ke el tuke liki an si, ā elos likiye šaksiñ on fwel, tu el wis mao tukin Jisus.

27. Ã elun met ma lulap fwas tuk ol, ā mutan, šu ašor ā tuñnu ke'l.

28. Ã Jisus el tapulla nu selos fwak, An nutin Jerusalem, komwos tiu tuñ ke Ña, tu tuñ ke komwos, ā ke tulig nutumwos.

29. Tu, liye, len a fwa tuku, in len šu elos tufwa fwak, Inši mwowo mutan mwuskūl, ā inšie šu tiu putete, ā titi šu tiu katiti.

30. Na elos fwa mutamwauk in fwak nu ke eol, Komwos putatla nu fwus; ā nu ke eol sisik, Komwos afwin kit la.

31. Tu elos fwin oru ma iñi ke šak mol, fuka ke šak masla ?

32. A ouyape luo pe, met koluk, oelul kokoot in anwuki.

33. ¶ Ā ke elos tuku nu an si pañpañ Kalvari, iño elos uni'lye on ke šaksiñ sugo, a met koluk, sie on le paul leyut, ā sie on lesi.

34. Na Jisus el fwak, Papa nunok munas nu selos, tu elos tiu etu ma elos oru. Ā elos eselik nuknuk lal, ā šuk fwo.

35. Ā met elos tu liye. Ā met leum pe oel elos aksruksruk al, fwakañ, El molūla kutenu, lela lun šifwanu mol El la, El fwin Kraist, ma šulū lun God.

36. Ā met meun elos ouyape aksruksruk al, tuku nu yurol, ā šuñ finegar nu Sel, 37. ā fwakañ, Kom fwin Togusa lun met Ju, Kom šifwanu moli kom.

38. Ā ma šimula pe elos šim, yetal ke letter lun Grik, ā Roma, ā Hebru ,EL IÑI TOGUSA LUN MET JU.

39. ¶ Ā sie sin met koluk, šu sripsripyuk, el kas ko nu Sel, fwakañ, Kom fwin Kraist, kom šifwanu moli kom ā ketal.

40. Ã sienu tupokoañ kaïyuk nu sel, fwakañ, Ya kom tiu šañeñ sin God, tu kom lisyikla ouyape ?

41. Ã kital fwol ka; tu kital es mol ke me orekma las; ã met si iñi wañin ma koluk ma El oru.

42. Ã el fwak nu sin Jisus, Leum, esam yu ke kom fwa tuku nu in togusaï lom.

43. Ã Jisus el fwak nu sel, Payinu Ñ̃a fwak nu šum, Len si iñi kom wi yu mutu in Paradais.

44. Ã akurun auu akonkos, ã los on fwal nu kemwu nu ke auu akeu.

45. Ã fwatu los, ã nuknuk lisñe in tempel mišalik infulwe.

46. ¶ Ã ke Jisus El wowoyuk ke pusra lulap, El fwak, Papa, Ñ̃a likiye ñunik in pom ! ã ke El fwak ma iñi El miši.

47. Ã ke senturion el liye ma orala, el kakšakin God, fwakañ, Payinu El iñi met payi si.

48. Ã met e nu kemwu šu tukeni nu sie nu ke mao, ke elos liye ma orala, elos tuk inumwolos, ã folokla.

49. Ã elos nu kemwu šu eta'l, ã mutan šu fwas tuk ol Galili mi, tu lūsila, liye ma nu kemwu.

50. ¶ Ã, liye, sie met, ē Josef, met papu : el met mwo, ã met payi: 51. (el iñi tiu oelulos ke papu ã ma elos oru ;) el met Arimatea, sie

siti lun met Ju; el šifwanu šano ke togusaï lun God.

52. Met si iñi el šom nu yurol Pailat, ā ñuse manol Jisus.

53. Ā el wis il ye, ā nukmula in linen, ā liki'lye nu in lufin mas si, ma tufla in eot si, wañin met on lū met.

54. Ā len si iño len ako, ā akurun len Sabat.

55. Ā mutan pe, šu oelul tuku Galili mi, elos fwas tuk, ā liye lufin mas si, ā fuka ke manol likiye.

56. Ā elos folokla, ā ako fokin šak keñ ā me akmusra; ā moñla ke len sabat, oanu ke ma šap.

ŠAPTER XXIV.

ALEN si umet ke wik, ke lu-tutañ, elos tuku nu ke lufin mas si, ā wis fokin šak keñ ma elos ako met, ā kutenu oelulos.

2. Ā elos konoiok eot si epusla liki lufin mas si.

3. Ā elos utyuk nu lū, ā tiu konoiok manol Leum Jisus.

4. Ā ma te oru, ke elos toninfoñ ka, liye, met luo tu yurolos in nuknuk šaromrom.

5. Ā ke elos šañeñ, ā fokakinye mutalos nu in foko, eltal fwak nu selos, Efwo komwos ku šukun met mol yurin met miši?

6. El tiu os iñi, tu El molyuk. Komwos esamak fuka ma El kaskas nu šumwos ke El

mutu in Galili met, 7. fwakañ, Mwen nutin met fwa etūkyuñ nu in pon met koluk, ā anwuki on ke šaksiñ sugo, ā len si aktolu siefwil molyuk.

8. Ā elos esamak kas lal, 9. ā folokla liki lufin mas si, ā luti ma nu kemwu ma iñi nu sin sie-ñul-sie, ā nu selos nu kemwu šu lūla.

10. Ā Meri Magdalen, ā Joanna, ā Meri nine kīel Jemes, ā kutènu mutan oelulos, šu fwakak ma iñi nu sin met šap.

11. Ā kas lalos oanu kas lusroñten nu selos, ā elos tiu lalalfuñ olos.

12. Na Piter el tuyuk ā kasus nu lufin mas si; ā šumwoli el liye nuknuk linen on yin selos, ā el šomla, ā lut in šiel ke ma te oru.

13. Ā, liye, luo selos eltal šom len si iñi nu sie an sisik pañpañ Emeus, ma lūs liki Jerusalem akurun furloñ on-ñul.

14. Ā eltal tukeni kaskas ke ma nu kemwu ma orala.

15. Ā ma te oru, tu, ke eltal tukeni kaskas ā asiyuki, Jisus el šifwanu fwas apkurun, ā oelultal fwas.

16. Ā mutaltal srou tu eltal tiu eta'l.

17. Ā el fwak nu seltal, Kaskas šu komtal kaskaskin sie sin sie, ke komtal fwafwasyis ā ašor?

18. Ā sie seltal, šu ē Kleopas, tupokoañ fwak nu Sel, Ya kom metša mugenu in Jerusalem, ā tiu etu ma te oru iño in len iñi?

19. Ã El fwak nu seltal, Ka mea? Ã eltal fwak nu Sel, Ke Jisus lun Nasaret, šu met palu ku ke me orekma ā kas ye mutal God ā met e nu kemwu.

20. Ã fuka met tol fulat ā leum las elos asalañ nu ke paani lun mas, ā uni'lye on ke šaksiñ šugo.

21. Ã fwensok lumem tu El iñi El šu tufwa molūla met Israel. Ã kutepe wi ma iñi, len si iñi len si aktolu tukin ma iñi orekla.

22. Aok, ā kutu mutan ouyape šu wiyus orek kem in lut, šu taño lufin mas si ke lututañ: 23. ā ke elos tiu konoiok manol, elos tuku, fwakañ, tu elos pe liye arurumu lipufon, šu fwak mu El mol.

24. Ã kutu selos šu wi kem šom nu lufin mas si, ā konoiok mao oanu ma mutan fwak; tu elos tiu liye'l.

25. Na El fwak nu selos, O met lalfon, ā matoltol inšiumwos in lalalfuñi ma nu kemwu ma met palu elos kaskas; 26. Ya tiu mwo tu Kraist el keokiuñ ke ma iñi, ā in ilyuk nu in ma mwowou lal?

27. Ã mutamwauk mi ke Moses ā met palu nu kemwu, el akkalemye nu selos ma nu kemwu ma šimusla ke'l.

28. Ã elos fwas apkurun nu an si, yin eltal šom nu we: ā El oru oanu tu El fwas nu met kutu.

29. Ã eltal igolol, fwakañ, Kom mutanu yu-

rital; tu ma akurun eukela, ā len foñuni. Ã El ilyuk in mutu yuroltal.

30. Ã ma te oru ke El foñyuñ nu ke tebue yuroltal, El es bred, ā pre, ā kunšalik, ā šuñ nu seltal.

31. Ã mutaltal igakla, ā eltal eta'l; ā El efla ye mutalos.

32. Ã eltal fwak sie sin sie, Ya inšius tiu furur inšius, ke El wi ketal kaskas ineku, ā ke El akkalemye Baibel nu šes?

33. Ã eltal tuyuk ke auu si iñi, ā folokla nu Jerusalem, ā konoiok sie-ñul-sie tukeni mutu, ā elos šu oelulos, 34. fwakañ, Payinu Leum El molyuk, ā sikmi nu sel Saimon.

35. Ã eltal fwakak ma oru inganeku, ā fuka eltal eta'l ke kunšalik bred.

36. Ã ke elos kaskas ou iñi, Jisus el šifwanu tu infulwelos, ā fwak nu selos, Misla nu šumwos.

37. Ã elos šañeñ ā mutok ā nunku mu elos liye sie ñun.

38. Ã El fwak nu selos, Efwo komwos ku toninfoñ ā efwo ku silalalfuñi fwasyuk inšiumwos?

39. Komwos liye po'k ā niuk, tu Ñanu iñi: kal yu wi ā liye; tu ñun wañin ikwe ā sri, oanu komwos liye keik.

40. Ã ke el kaskas ou iñi tari, El luti nu selos paul a niel.

41. Ã iñi ke elos silalalfuñi ke eñun, ā lut, El

fwak nu selos, Ya os me moño yurumwos yinu?

42. Ã elos šuñ nu Sel ipen ik munmun, ā ipen huni komb.

43. Ã El es ā moño ye mutalos.

44. Ã El fwak nu selos, Ma iñi kas ma Ña fwak nu šumwos, ke Ña mutu yurumwos met, tu ma nu kemwu payikin, ma šimusla in manu lun Moses, ā in ma palu, ā in psalm ke Ña.

45. Na El igasla etu lalos, tu elos in etu Baibel: 46. Ã fwak nu selos, Ou iñi ma šimusla ā ou iñi mwo tu Kraist in keokiuñ, ā in molyuk yurin miše mi ke len si aktolu: 47. ā tu auliyuk ā ella ma koluk fwa lutiyuk in Ẽl yin an nu kemwu, mutamwauk nu Jerusalem.

48. Ã komwos met lo ke ma iñi.

49. Ã liye, Ña sipaot mwuleuñ lun Papa tumuk nu fwomwos: ā komwos mutanu nu in siti Jērusalem, nu ke pal si komwos tufwa nuknukyuñ ke ku tu lūñ mi.

50. Ã El kololos wot nu ke Betani, ā El srukak paul, ā akinšimwowoye'los la.

51. Ã ma te oru ke El akinšimwowoye'los la, etūkla El luk elos, ā utūkyuk nu in kosao.

52. Ã elos ali nu Sel, ā folokla nu Jerusalem ke eñun lulap.

53. Ã pal nu kemwu elos os in tempel kakšakin ā kulunu nu sin God. Amen.